Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 784 ՈՒՐԲԱԹ 15 ՕԳՈՍՏՈՍ 1886 27 (Ն. Տ.) ՕԳՈՍՏՈՍ 1886 27 ԶԻԼԳԱՏԷ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Գաւառաց » եւ տեղական Թղթատարով՝ տարեկան » »	240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով՝ վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճանբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 14 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1886

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(ՕԳՈՍՏ. 21 էն Ց'23 ՕԳՈՍՏ.)

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԶԱՒԵՇՏԻՆ լուրն ուշ հասած է Եւրոպա։ Մեր առջեւ են Լոնտոնի և Բարիզի լրագիրք մինչեւ այս կիւրակի երիկուն, և ո՛չ մին կուտայ ո՛ և է լուր նախորդ ուրբաթ գիշեր ի Սոֆիա տեղի ունեցած յեղափոխական Թատերախաղուն վրայ։ Մնաց որ, գործին սկզբնաւորութեան և արդի վիճակին վրայ Հավաս Գործակալութեան ձեռամբ ուղղակի մեզ հաղորդուած տեղեկութիւնք, որոց բովանդակութիւնը կ'ընծենք երէկ, և զորս կը շարունակենք մեր այս աւուր ներքին էջերու մէջ, բաւական գոհացուցիչ և կատարեալ են արդէն։

— Նովոյէ Վրէմեա ռուս թերթը կը հրատարակէ Սոֆիայէ թղթակցութիւն մը, որուն նայելով, պուլկար նախարարք Պ. Պ. Քարավէլոֆ և Ստամպուլոֆ (Իշխանին անկումէն յառաջ) այց մը տուեր են Ռուսիոյ ընդհանուր հիւպատոս Պ. Պոկտանոֆի, Պուլկարիոյ Ազգ. Ժողովոյն շատ մը անդամոց խորհրդով, գերագոյն ճիգ մ'ընելու համար Ռուսիոյ հետ հաշտուելու։

Պուլկար Նախարարք սա մտօք խօսեր են.

«Մեք մեզմէ համոզուած ենք թէ Պուլկարիոյ արդի վիճակն, իրեն նկատմամբ Ռուսիոյ բարեացակամութեան դադարման պատճառաւ, յոյժ վտանգալի և վշտալի է։ Պատրաստ ենք հրաժարիլ, եթէ հարկ է։ Ռուս կառավարութիւնը թող ըսէ ինչ որ կ'ակնկալէ մեզմէ։ Պատրաստ ենք յանձն առնուլ ամեն ինչ։»

Պ. Պոկտանոֆ պատասխաներ է.

«Ամեն մարդ գիտէ թէ Ռուսիա ինչ կը սպասէ Պուլկարիայէն։ Ռուսիա միշտ համակիր եղած է պուլկար ժողովրդեան։ Ռուսիա կը փափաքէր հաստատել Մեծ Պուլկարիա մը, կը փափաքէր նպաստել պուլկար ժողովրդեան զարգացման ամեն նկատմամբք, մանաւանդ զինուորական եւ ելմտական նկատմամբք։ Ահա՛ ինչ որ կը կամէր և կը կամի Ռուսիա Պուլկարիոյ համար։ Ի փոխարէն, Ռուսիա կը կարծէր թէ Պուլկարիա պիտի գնահատէր ռուս բարեացակամութեան արժէքն, և զայս՝ անկեղծ բարեկամութիւն նախամեծար պիտի համարէր քան այլոց կեղծ բարեկամութիւնը։ Բայց, ասոր հակառակ, պուլկար կառավարութիւնը միացաւ Ռուսիոյ թշնամեաց հետ։»

Պ. Պ. Քարավէլոֆ և Ստամպուլոֆ կը հաւաստեն Ռուսիոյ դեսպանին թէ այժմեան պուլկար կառավարութիւնն յոյժ բարեկամական զգացումներ կը տածէ Ռուսիոյ նկատմամբ, և թէ շատ հեռի կը գտնուի ամեն բանէ որ չի համաձայնիր այդ զգացմանց հետ։

Պ. Պոկտանոֆ սա բառերով կը մերժէ նոցա հաւաստիքը.

«Ձեր թերթ, [illegible] անուն, պայծառապէս ցոյց կուտայ Պուլկարիոյ այժմեան կառավարողաց հայեացքներն։ Այդ լրագիր ազատապէս նախատինք կը տեղար Ռուսիոյ դէմ, երբ պուլկար կառավարութիւնը կը խափանէր ուրիշ ամեն թերթեր որք հակառակ էին իւր քաղաքականութեան։ [illegible] մէջ հրատարակեալ պաշտօնագիրք կ'ապացուցանեն թէ Պուլկարիոյ և Ռումելիոյ այնքան ճախողապէս կատարեալ միութիւնը պատրաստուած էր Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ Ռուսիոյ ազդեցութիւնը կործանելու յատուկ դիտմամբ։»

Նախարարք կը պատասխանեն.

«Պուլկար կառավարութիւնը գործած է իւր ժողովրդեան շահուց տեսակէտով, եւ ո՛չ երբեք՝ Ռուսիոյ շահուց վնասելու դիտմամբ։ Պուլկար կառավարութիւնը կը փափաքի որ ռուս սպայք վերադառնան պուլկար բանակին կարգերուն մէջ։ Կ'աղաչենք որ ցոյց տաք մեզ թէ ի՛նչ միջոցներով կարելի է վերահաստատել առջի բարեկամական յարաբերութիւններն ի մէջ Ռուսիոյ և Պուլկարիոյ։»

Պ. Պոկտանոֆ կը պատասխանէ.

«Պուլկար կառավարութեան կը վերաբերի փնտրել այդ միջոցներ։ Ռուսիա չի շատանար պարզ ցոյցերով, այլ գործեր կը պահանջէ ապացուցանող թէ անկեղծ է պուլկար կառավարութեան այս զղջումը։»

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶԲԸՐԻԻ ՃԱՌՆ
ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Աւասիկ Լորտերու Ժողովոյն մէջ Ուղերձի վիճաբանութեան պահուն Անգլիոյ Նախարարապետին արտասանած բանախօսութեան արտաքին քաղաքականութեան վերաբերող մասանց ամբողջ թարգմանութիւնն.

«Աֆղանեան սահմանաց մասին, մեր և ռուս կառավարութեան միջեւ անհամաձայնութեան կէտերը, թէեւ բաւական կարեւոր են, բայց հողային տեսութեամբ շատ ընդարձակ չեն։ Այդ կէտերու մասին կատարեալ տեղեկութիւն ունինք։ Անոնց մասին համաձայնելու համար բանակցութիւնք այնչափ յաջողապէս կրնան կատարուիլ դահլճաց միջեւ, որչափ այն վայրի տեղեր ուր սահմանք պիտի գծուին։ Նաև շատ անպատեհ է այն տեղերու սաստիկ ձմրան մէջ անգլիացի սպաներ մինակ թողուլ, հեռի ամեն պաշտպանութենէ, հեռի իրենց հրամատարներէ, հեռի իրենց կառավարութենէ։ Անկարելի է գուշակել թէ, ռուս և աֆղան կառավարութեանց կողմէ ամենայն բարեյօժարութեամբ հանդերձ, ինչպիսի դէպքեր չեն կրնար պատահիլ երկրի մը մէջ, որ զօրեղ ձեռքով մը չի կառավարուիր. և մնացեալ 20 մղոն սահմանագծին համար որ վէճի ներքեւ է դեռ՝ պատշաճ չենք համարեր որ Յանձնախումբն ուրիշ ձմեռ մ'եւս անցունէ այն կողմեր։ Կը յուսամ թէ ռուս և անգլ. կառավարութիւնք այս մասին ի վերջոյ պիտի համաձայնին իրենց մէջ։

«Ուրիշ արտաքին խնդիրներու գալով, ազնուական Լորտն (Կրանվիլ) յայսմ մասին Բաթմայ ճառին կատարեալ լռութենէն մակաբերած է թէ արտաքին խնդրոց մէջ չկայ բան որ յիշատակութեան արժանի լինի, կամ հոգ պատճառէ։ Բայց այդ կարծիք չափազանց լաւատեսութիւն կ'ենթադրէ։ Աշխարհի շատ մը կողմանց հաւասարակշռութիւնը խանգարած է, և անհաստատ վիճակ մը կը տիրէ։ Խաղաղութեան պահպանումը շատ մը արկածներէ կախեալ կը մնայ, ինչպէս նախորդ կառավարութիւնը փորձով տեսաւ վերջին վեցամսեայ պաշտօնավարութեան միջոցին։ Տեսաւ թէ ո՛րչափ դժուարութիւնք յառաջ եկան Եւրոպիոյ հարաւ-արեւելեան կողման (Պալքանաց) վերածնող ազգութեանց ընդհարումէն։ Մտահոգութեան պատճառք վերցած չեն, թէեւ երկբայանաց մէջ մնալու հարկադրեալ ալ չենք։ Անգլիոյ աշխարհավարութիւնն երկար ժամանակէ հետէ ճշդուած է, և մեք հաւատարիմ պիտի մնանք այն աւանդութեանց զորս կը ժառանգենք։ Օսմ. Տէրութեան ամբողջութիւնը, դաշնագրովք սահմանուած կերպիւ, յոյժ կարեւոր է մեր դատողութեամբ, — ինչպէս զայն կարեւոր դատած են անցելոյն մէջ շատ նշանաւոր աշխարհավարներ, — թէ՛ Եւրոպիոյ խաղաղութեան համար, և թէ՛ Անգլիոյ շահուց համար։ (Ծափ.) Փափաքելով հանդերձ ընել ամեն ինչ որպէս զի այդ կողմանց ժողովրդոց բարեկեցութիւնն և յառաջդիմութիւնն ապահովին, Օսմ. Տէրութեան ամբողջութիւնը կը համարինք մին այն պայմանաց, որոց վրայ հիմնեալ է այժմեան եւրոպական դրութիւնն։ Ամեն յոյս ունինք թէ, այս տեսութեան վրայ հաստատ կենալով, այժմ եւս, որպէս անցելոյն մէջ, մեր դաշնակցաց աջակցութիւնը պիտի վայելենք։ Նոքա ի սրտէ կը հաւանին այն քաղաքականութեան զոր մասամբ մեք սկսանք և նախորդ նախարարութիւնը ճշդիւ շարունակեց, և որոյ նպատակն էր պահպանել Օսմ. Տէրութեան ամբողջութիւնը տարւոյս գարնան և ամրան մէջ քննուած խնդրոյն առթիւ. (Պալքանեան խնդրոյն կ'ակնարկէ։) Այդ էր օրինակ մը դժուարութեանց որք կրնան ծագիլ, նաեւ օրինակ մ'էր դիւրութեան որով ազդու քաղաքականութեամբ նոյն դժուարութիւնք կրնան բարձուիլ. և թէպէտ մերթ ընդ մերթ քաղաքական մթնոլորտը կը մթագնի, և զրոյցք կը չափազանցեն մտահոգութեան նիւթերը, բայց կը հաւատամ թէ, անգլ. բազմամեայ քաղաքականութեան յարեալ մնալով, մեծապէս նպաստած պիտի լինինք Եւրոպիոյ խաղաղութեան պահպանման։» (Ծափ.)

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ ՎԷՃԸ
ՊԱԹՈՒՄԻ ԽՆԴՐՈՅՆ ՎՐԱՅ

Անգլ. կառավարութիւնն հրատարակեց Պաթումի ազատ-նաւահանգստին փակման խնդրոյն վրայ Լոնտոնի և Բետերսպուրկի դահլճաց միջեւ փոխանակեալ ծանուցագրերը։

Լորտ Ռոզպէրի իւր յուլիս 13 թիւ ծանուցագրով, ուղղեալ առ անգլիական դեսպանն ի Բետերսպուրկ, կ'ըսէ.

«Ամսոյս 3ին ռուս դեսպանն ինձ կարդաց իւր Կառավարութեան մէկ ծանուցագրին, յայտնող թէ Ռուսիոյ Կայսրն որոշած է ջնջել Պերլինի Դաշնագրոյն 59րդ յօդ.ն, որով Ն. Վեհափառութիւն դիտում կը յայտնէր ազատ-նաւահանգիստ մ'ընելու զՊաթում։ Պ. Կիրսի ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ այս որոշում Դաշնագրին բռնաբարում չէ, զի յօդուածն ինքնայօժար յայտարարութիւն մ'էր հանգուցեալ Ջարին։

«Ծանուցագիրը կը յարէ թէ ազատ նաւահանգստի դրութիւնը դժուար կացութեան մ'ենթարկեր զՊաթում, որ փոփոխում կը պահանջէր։ Բայց Պաթում չպիտի դադրի էապէս առեւտրական նաւահանգիստ մը լինելէ։

«Զայս վերջին յայտարարութիւն լիովին կը գնահատէ անգլ. կառավարութիւնը։ Բայց ազատ-նաւահանգիստն հաստատող յօդուածին ջնջման գալով, պէտք է նախ ըսեմ թէ, անգլ. կառավարութիւնը չի կրնար ընդունիլ այն կարծիք թէ, Ռուսիոյ այս որոշում բռնաբարում չէ դաշնագրական պարտաւորութեան մը։ Ընդունելով այն վարդապետութիւն որ մեզ համար բոլորովին նոր է, թէ հանգուցեալ Ջարին ինքնայօժար յայտարարութիւնը պարտաւորիչ համարուելու չէ զի ինքնայօժար էր, չէ կարելի ժխտել թէ, Դաշնագրոյ մէջ զետեղմամբն, այդ յայտարարութիւն Դաշնագրոյն այլ ամեն մասին չափ պարտաւորիչ եղած էր։ Եթէ չէր, ընդէ՞ր դրուեցաւ Դաշնագրոյն մէջ։ Եթէ կ'ուզուէր լոկ ի գիր առնուլ դիտում մը, Վեհաժողովոյն Արձանագրութիւնք լիովին կը բաւէին այդմ։ Բայց ի նկատ առնելիք ուրիշ վճռական պարագայք եւս կան։

«Արդէն թէ՛ Ձեր Վսեմութեան և թէ՛ ռուս դեսպանին յիշեցուցի Վեհաժողովոյն Ատենագրութեանց հատուածներն, որք կը ցուցնեն թէ Պիզմարք Իշխանն և Անտրաշի Կոմսը Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կողմէ և Կոմս Շուվալոֆ Ռուսիոյ կողմէ, ճանչած էին թէ Ռուսիոյ գործողութեամբ Պաթում «կը հաստատուէր» ազատ-նաւահանգիստ, ո՛չ թէ ըստ կամս ռուս կառավարութեան, այլ իբրեւ վերջնական գործ, վաւերացեալ Եւրոպիոյ կողմէ, և միջազգային իւր բնութեամբ, և անգլ. լիազօրք կը յայտարարէին թէ այդ էր պայմանն որով կը հաւանէին Պաթումի Ռուսիոյ անցնելուն։ Այս համաձայնութիւն բովանդակեալ է Դաշնագրոյն մէջ։ Անհնար է ուրեմն պնդել թէ 59րդ յօդ.ը պարտաւորիչ յօդ. մը չէր։ Արդ, 1871 յունուար 17ի Լոնտոնեան Ցիշատակագրոյն մէջ, (խմբագրեալ երբ՝ Ռուսիոյ պահանջմամբ՝ վերցաւ արգելքն ռուսական նաւատորմին գոյութեան ի Սեւ Ծով,) Մեծ Տէրութիւնք յայտարարած էին թէ, Միջազգային օրէնքին մէկ էական սկզբունքն է թէ ո՛չ մէկ Տէրութիւն կրնայ ինքզինք ազատել Դաշնագրոյ մը պարտականութիւններէն, կամ փոփոխել զայնս, մինչեւ որ բարեկամական կարգադրութեամբ մը միւս դաշնադիր Տէրութեանց հաւանութիւնը չստանայ։» Այդպիսի հաւանութիւն մը Ռուսիա ներկայ պարագային մէջ չխնդրեց իսկ։ Միթէ ռուս կառավարութիւնը Լոնտոնեան Ցիշատակագիրն հնացած և անզօր օրէնք կը համարէր. — Ոչ. զի իւր դեսպան ի Կ. Պոլիս վերջին Դեսպանախորհրդոյն մէջ առ այն կոչում կ'ընէր։ Կ. Պոլսոյ Դեսպանախորհրդոյն անցեալ Նոյմ. 25ի նստին մէջ, Պ. Նելիտոֆ գիտած է. «Աւելի ընդհանուր տեսակէտով մը, Պերլինի Դաշնագրոյն պահպանումն համաձայն էր 1871 յունուար 17ին ի Լոնտոն կնքեալ Ցիշատակագրոյն. որով իբրեւ միջազգային էական սկզբունք կը հռչակուէր թէ,» եւն. «Այս սկզբունք, կը յարէր Պ. Նելիտոֆ, մասնաւորապէս գործադրելի կը թուէր մեզ վերջին յանձնառութեանց առթիւ (ի մասին Պալքանեան խնդրոյ,) և ո՛չ մէկ Տէրութիւն Պերլինի Դաշնագրէն շեղելու դիտում ցուցած լինելով, պատճառ ունէինք հաւատալու անոր ամբողջական պահպանման։»

«Անգլ. դեսպանն իւր պատասխանով կը հաստատէր անգլ. կառավարութեան սկզբունքը թէ Պերլինի Դաշնագրոյն մէջ ո՛ և է փոփոխում Տէրութեանց միաձայն հաւանութեամբ ի գործ պէտք է դրուի։

«Այս պարագայից մէջ, անգլ. կառավարութիւնը չի կրնար ընդունիլ որ առեւտրական ո՛ և է դժուարութիւն արդարացումը լինի ռուս կառավարութեան՝ գալ ինքնին յայտարարելու թէ Դաշնագրոյն այն ինչ յօդուածն ո՛չ եւս գործադրական կը ճանչէ։ Այս տեսութեամբ, խնդիրը կը վերաբերի միանգամայն ամեն Տէրութեանց որք ստորագրած են 1871 յունուար 17ի Ցիշատակագիրն և Պերլինի Դաշնագիրն։

«Այդ մեծ Տէրութեանց մին լինելէն զատ Անգլիա ուրիշ նիւթական շահ կամ բնաւ չունի կամ խիստ քիչ ունի խնդրոյն մէջ։ Իբրեւ առեւտրական խնդիր, Պաթումի հետ Ֆրանսայի վաճառականութիւնը կարեւորագոյնն է. ապա կուգայ Թուրքիոյ վաճառականութիւնը, մինչ Անգլիոյ վաճառականութիւնն համեմատաբար փոքր է։ Միւս Տէրութիւնք ուղղակի կամ անուղղակի կ'ազդուին Պաթումի առեւտրական կացութեան փոփոխմամբ. բայց Անգլիոյ համար նոյն բանը կրնանք չըսել։

«Բայց այս գործողութեան մէջ վտանգեալ է ուղղակի, գերագոյն և մշտական շահ մը, այն է՝ միջազգային դաշնադրութեանց պարտաւորիչ ոյժն ու նուիրականութիւնը։ Մեծն Բրիտանիա պատրաստ է ամեն ժամանակ և ամեն եղանակի մէջ պաշտպանել այդ սկզբունք, և ներկայ պարագային մէջ չի կրնար վարանիլ։

«Վեհ. Թագուհւոյն կառավարութիւնն ուրեմն չի կրնար հաւանիլ գործակցելու ռուս կառավարութեան Պաթումի մասին ծանուցած տնօրինութեան, և պարտ կը համարի յայտարարել հրապարակաւ թէ այդ տնօրինութիւն Պերլինի Դաշնագրոյն բռնաբարումն է, դաշնադիր Տէրութեանց կողմէ չվաւերացած զարտուղութիւն մ'է, և թէ ադոր հետեւանքը պիտի լինի ապագայ ամեն դաշնադրութիւններ դժուարացնել, եթէ ոչ անհնարին գործել, և տարակուսի ներքեւ թողուլ արդէն կնքուածները։

«Միւս Տէրութիւնք պէտք է որոշեն թէ ո՛ր աստիճան կրնան հաւանիլ միջազգային յանձնառութեանց այս բռնաբարման։ Բայց Անգլիոյ կառավարութիւնն երբեք չի կրնար մասն ունենալ անոր մէջ։ Այդ բռնաբարման բոլոր պատասխանատուութիւնն իւր հեղինակաց վրայ պէտք է մնայ։»

ՌՈԶՊԷՐԻ

Աւասիկ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին պատասխանն, ուղղեալ առ ռուս դեսպանն ի Լոնտոն, յուլիս 22 թուով.

«Անգլ. դեսպանն ինձ յանձնեց Լորտ Ռոզպէրիի մէկ ծանուցագիրը։ Զգացուցի Սըր Ռ. Մորիէրի թէ ո՛րչափ վիշտ և զարմանք պատճառեց ինձ այս ծանուցագիր, մանաւանդ մեծ Տէրութեան մը դէմ ուղղեալ ամբաստանութիւնն, իբր թէ դաշնագրական պատուոյ խօսքը բռնաբարած լինելու։ Զայդ ամբաստանութիւն մերժեցի ամենայն զօրութեամբ։ Կառավարութեանց հաղորդելով զեկոյց մը որ կը վերաբերէր նոցա վաճառականութեան, մեք հարկ չէինք դատած մանրամասնութեանց մէջ մտնել լոկ տեղային հանգամանք ունեցող վարչային և առեւտրական տնօրինութեան մը վրայ։ Բայց յարեր էի թէ, անգլ. կառավարութիւնը դիտողութիւն ուղղած լինելով մեզ, հիմնեալ Պերլինի Դաշնագրոյն վրայ, կը վերապահէի մեր պատասխանին հաղորդումը մինչեւ որ Վեհ. Կայսեր հրամաններն ստանայի։

«Արդ, հաճեցէք ըսել Լորտ Ռոզպէրիի թէ մեք կը պնդենք այն կարծեաց վրայ թէ, զՊաթում ազատ-նաւահանգիստ մ'ընելու մասին Կայսեր դիտաւորութեան յայտարարումը պարտականութիւն մը չէր կացուցաներ, և հետեւապէս, այդ դիտաւորութեան փոփոխումը, զոր կը պահանջէին պարագայք, չի կրնար նկատուիլ իբրեւ շեղում այնպիսի պարտականութիւններէ, որք գոյութիւն չունին։

«Ուրեմն, 1871ի Լոնտոնեան Ցիշատակագիրն, որուն կոչում կ'ընէ Լորտ Ռոզպէրի, ի կիր արկանելի չէ ներկայ պարագային։

«Գալով Պերլինի Դաշնագրոյն, չպիտի յիշեմ թէ քանի՛ քանի՛ անգամներ բռնաբարուած է այն։ Կը շատանամ ուշադրութիւն հրաւիրելով սա իրողութեան վրայ թէ, Կայսերական Կառավարութիւնը բաւական ապացոյց տուած է զայդ Դաշնագիրն յարգելուն ցորչափ հարկ է առ ի պահպանութիւն խաղաղութեան յԱրեւելս և յԵւրոպա։ Յանցանքը մերը չէ եթէ կարելի չեղաւ՝ բոլոր Տէրութեանց աջակցութեամբ լիովին գործադրելով զայն՝ առաջքն առնուլ այն շփոթութեանց որք յուզեցին Պալքանաց Թերակղզին և զօրութեանց հաւասարակշռութիւնը խախտեցին հոն։

«Կրնանք հաւաստել զԼորտ Ռոզպէրի թէ Կայսերական Դահլիճը միշտ փափաքող է աջակցիլ ընդհանուր խաղաղութեան ամրապնդման, յուսալով թէ Տէրութիւնք որք որոշած և երաշխաւորած են անոր հիմներն՝ իրենք իսկ պիտի յարգեն զայն։»

ԿԻՐՍ

—)(19)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ
ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ Թ.

ՆԷՏ ԼԱՆՏԻ ՑԱՍՈՒՄՆԵՐԸ

Գալով մեր կըման, այս խցիկին մէջ փակման, չէի համարձակիր հաշուել թէ ո՛րչափ կրնար տեւել։ Հրամանատարին հետ մեր առաջին տեսակցութենէն յետոյ յղացած յոյսերս քիչ քիչ կը ցնդէին։ Այն մարդուն քաղցր նայուածքը, դէմքին վեհանձնական գծագրութիւնն, իւր ձեռերուն ազնուութիւնն, ամենն ալ կ'անհետանային յիշողութենէս։ Հետեւաբար կը տեսնէի զայդ առեղծական մարդ, ինչպէս որ պարտէր լինել, հարկաւ դժնեայ և անագորոյն։ Կ'զգայի զայն իբրեւ արտաքոյ մարդկութեան, անմատոյց գթասիրական զգացմանց, անողոք թշնամի իւր նմանեաց, որոց դէմ ոխերիմ ատելութիւն ուխտած էր։

Բայց այդ մարդ զմեզ նօթի՞ պիտի մեռցնէր այն նեղ բանտին մէջ, մատնեալ այն սոսկալի թելադրութեանց, առ որս կը մղէ վայրագ նօթութիւնն։ Այս ահեղի մտածութիւն զարհուրելի կերպիւ սաստկանալ սկսաւ մտքիս մէջ. երեւակայութիւնս ալ օգնելով, անմիտ սարսափ մը պաշարեց զիս։ Քոնսէյլ հանդարտ նստած էր. Նէտ Լանտ կը մռնչէր։

Նոյն վայրկենին շառինդ մը լսուեցաւ դուրսէն, ոտնաձայնք հնչեցին մետաղեայ սալայատակին վրայ։ Կղպանքները ճռնչեցին, դուռը բացուեցաւ, եւ սպասաւորն երեւցաւ։

Արգիլելու համար տեղէս ցատկելուս չմնաց, Քանատացին խեղճ մարդուն վրայ յարձակեր, ի գետին տապալեր, եւ փողէն բռներ էր։ Ողորմելին խեղդամահ պիտի լինէր նորա կորովի ձեռքին մէջ։

Քոնսէյլ կ'աշխատէր արդէն շամփրիչին ձեռքէն կորզել կէս խեղդուած զոհն, ես ալ անոր օգնութեան դիմելու վրայ էի, յանկարծ տեղս գամուեցայ սա Ֆրանսերէն խօսքը լսելով.

—Հանդարտեցէք, վարպե՛տ Լանտ, եւ դուք, պարո՛ն դասատու, հաճեցէք մտիկ ընել զիս։

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԱՐԴԸ

Նաւուն հրամանատարն էր խօսողը։

Զայն տեսնելուն պէս՝ Նէտ Լանտ թող տուաւ սպասաւորն, որ կէս խեղդամահ դողդոջելով դուրս ելաւ իւր տիրոջ մէկ ակնարկին վրայ։ Այն աստիճան հզօր էր Հրամանատարին ազդեցութիւնն իւր նաւուն մէջ, որ սպասաւորն եւ ոչ իսկ ատելութեան ցոյց մը կրցաւ ընել Քանատացւոյն դէմ։ Քոնսէյլ ակամայ հետաքրքրեալ, ես ապշեալ, լռութեամբ կ'սպասէինք այս անակնկալ տեսարանին ելից։

Հրամանատարը, սեղանին անկիւնին կրթնած, թեւերն ի կուրծ, զմեզ կը դիտէր խորին ուշադրութեամբ։ Կը վարանէ՞ր խօսելու։ Կը զղջա՞ր այն խօսքերուն վրայ զորս Ֆրանսերէն լեզուաւ արտասանեց։ Կրնար կարծուիլ։

Քանի մը վայրկեան լռութենէ յետոյ, զոր մեզնէ ոչ ոք մտաբերեց խզել.

«Պարո՛ններ, ըսաւ հանդարտ եւ ազդու ձայնիւ մը, ես Ֆրանսերէն ալ կը խօսիմ, անգլիերէն ալ, գերմաներէն ալ, լատիներէն ալ։ Հետեւապէս կրնայի մեր առաջին տեսակցութեան միջոցին պատասխանել ձեզ, բայց կ'ուզէի նախ ճանչել զձեզ, եւ ապա խորհիլ։ Ձեր չորեքլեզուեան պատմութիւնը, բացարձակապէս համեմատ, ձեր յատկանձնութիւնն հաստատեց ինձ։ Գիտեմ այժմ թէ դիպուածն իմ առջեւ դրած է զՊ. Պիէր Արօնաքս, դասատու բնական պատմութեան ի թանգարանին Փարիզի, նորա սպասաւորը, Քոնսէյլ, եւ Քանատացի Նէտ Լանտ, շամփրիչ Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց կառավարական Աբրահամ Լինքոլն փրեկատին մէջ։»

Գլուխս խոնարհեցուցի հաւանողական դէմքով, վասն զի հարցում մը չէր առաջարկեր ինձ հրամանատարն, որպէս զի պատասխան տայի։ Կատարեալ դիւրութեամբ կը խօսէր Ֆրանսերէնն առանց օտար արտասանութեան։ Խօսքերն յստակ էին, բառերը ճիշդ եւ նշանաւոր կերպիւ վայելուչ։ Եւ սակայն կը վարանէի հայրենակից համարել զայն։

Խօսակցութիւնը շարունակեց հետեւեալ կերպիւ.

—Անշուշտ, պարոննե՛ր, այնպէս դատեցիք թէ այս երկրորդ այցելութիւնս երկար ժամանակ յամեցուցի։ Պատճառն այս էր որ ձեր յատկանձնութիւնն իմանալէս յետոյ կ'ուզէի երկարօրէն խորհիլ ձեզ նկատմամբ բռնելիք ընթացքիս վրայ։ Շատ վարանեցայ։ Ամենացաւալի պարագաներ զձեզ բերին այնպիսի մարդու մ'առջեւ դրին, որ մարդկութեան հետ ամեն յարաբերութիւն խզած է։ Դուք եկաք խռովեցիք իմ կեանքս . . . ։

—Յակամայից, ըսի։

—Յակամայի՞ց, պատասխանեց անծանօթը քիչ մ'ուժ տալով իւր ձայնին։ Միթէ յակամայի՞ց Աբրահամ Լինքոլն հետամուտ կը լինի ինձ ծովերուն մէջ։ Յակամայի՞ց էր որ դուք մտաք այն փրեկատին մէջ։ Յակամայի՞ց էր որ ձեր ռումբերն ոստոստեցան նաւուս իրանին վրայ։ Յակամայի՞ց էր որ վարպետ Նէտ Լանտ զիս զարկաւ գեղարդով։

Տեսայ որ զսպեալ ցասում մը կար այս խօսքերուն մէջ. բայց բնական պատասխան մ'ունէի իւր ամբաստանութեանց, և տուի.

«Պարո՛ն, ըսի, անշուշտ չէք իմացած այն վիճաբանութիւններն, որք տեղի ունեցան ձեր վրայ Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի մէջ։ Չէք գիտեր թէ ձեր ընդծովեայ նաւուն բախմանէն արտադրեալ այլ եւ այլ դէպքեր հանրային կարծիքն յուզեցին հին եւ Նոր աշխարհաց մէջ։ Չեմ ուզեր մի առ մի յիշել ձեզ այն անթիւ ենթադրութիւններն, որով մեկնել կ'ուզէին զայն անբացատրելի երեւոյթ, որոյ գաղտնիքը դուք միայն գիտէիք։ Բայց գիտցած եղիք, թէ Աբրահամ Լինքոլն զձեզ մինչեւ Խաղաղականի անհուն ծովերուն մէջ փնտռած ժամանակ կը կարծէր թէ ծովային հզօր ճիւաղ մը կը հալածէր, յորմէ անպատճառ ազատել հարկ էր զովկիանն։»

Կէս ժպիտ մը ձգեց հրամանատարին շրթունքն, յետոյ հանդարտագոյն ձայնիւ.

«Պարո՛ն Արօնաքս, պատասխանեց, կը համարձակի՞ք ըսել թէ ձեր փրեկատն ընդծովեայ շոգենաւ մ'ալ չպիտի հալածէր ու ռմբակոծէր ճիւաղի մը պէս։»

Այս հարցում շփոթեց զիս, վասն զի ստուգիւ Ֆարակըթ հրամանատարը չպիտի վարանէր։ Իւր պարտքը պիտի կարծէր այս տեսակ նաւ մ'ալ ջնջել՝ ինչպէս միթխարի նարվալ մը։

«Կը հասկնաք ուրեմն, պարո՛ն, ըսաւ անծանօթը, թէ զձեզ իբրեւ թշնամի նկատելու իրաւունք ունիմ։»

Պատասխան չտուի, և պատճառ ունէի։ Ի՛նչ օգուտ ունէր վիճաբանել այսպիսի առաջարկի մը վրայ, երբոր ուժը կրնար ջախջախել ամենէն ընտիր փաստերը։

«Երկար ժամանակ վարանեցայ, յարեց հրամանատարը։ Բնաւ պարտականութիւն մը չունէի զձեզ հիւրընկալելու։ Եթէ յաւիտեան պիտի բաժնուէի ձեզնէ, բնաւ շահ մը չունէի զձեզ վերստին տեսնելու մէջ։ Ուստի զձեզ վերստին նաւուս դարատափին վրայ կը դնէի, որ իբր ապաստան ծառայած էր ձեզ, կ'իջնէի ծովերուն տակ եւ կը մոռնայի ձեր երբեք գոյութիւն ունենալն։ Այս չէ՞ր իրաւունքս։

—Թերեւս վայրենւոյ մ'իրաւունքն էր, պատասխանեցի, եւ ո՛չ քաղաքակիրթ մարդու մը։

—Պարո՛ն դասատու, ըսաւ հրամանատարը կիրքով, չեմ գիտեր ի՛նչ է ձեր քաղաքակիրթ մարդ կոչածն։ Ես ամեն յարաբերութիւն խզեցի բովանդակ մարդկային ընկերութեան հետ՝ այնպիսի պատճառներով, զորս ես միայն իրաւունք ունիմ գնահատելու։ Ուստի չեմ հպատակիր երբեք նորա կանոններուն, եւ կը յորդորեմ զձեզ որ երբեք անոնց խօսքը չընէք իմ առջեւ։»

Հրամանատարին խօսքը բացորոշ էր։ Ցասման եւ արհամարհանաց փայլակ մը վառեր էր նորա աչերն, եւ ես ահեղ անցեալ մը նշմարեցի նորա կենաց մէջ։ Ոչ միայն ինքզինք մարդկային օրէնքներէն դուրս դրած էր, այլ եւ անկախ, ազատ եւ անմատչելի ըրած էր բառին ամենաճիշդ նշանակութեամբ։ Ո՞վ պիտի համարձակէր հետամուտ լինել մինչեւ ծովերուն խորերը, մինչ ծովերուն վրայ իսկ կարելի չէր յաղթել նմա։ Ո՞ր նաւ կրնար դիմանալ այդ ընդծովեայ զրահաւորին բախման։ Ո՞ր զրահ կամ երկաթէ տախտակ, որչափ եւ հաստ լինէր, կրնար տոկալ նորա ցռուկին հարուածոց։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՆԱՑ ԲԱՆՏԱՐԿԵԼՈՑ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ երեկոյ ուշ ատեն Վանէն մայրաքաղաքս հասած հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ՝ ինչպէս որ արդէն կ՚ըսպասուէր, Վանայ բանտարկեալներէն քսան և վեց ազգայինք արձակուեր են։

Վանեցի ազգայինք ուրախանալով կայսերական կառավարութեան արդարադատութեան այս ապացոյցին վրայ, վստահ են, ինչպէս նաեւ ամբողջ Ազգն, որ շնորհիւ այդ արդարադատութեան փութով կը կարգադրէ Վանայ բոլոր գործերը։

ԹԱՓՈՒՐ ԱԹՈՌՆԵՐ

Կտակաց հոգաբարձութիւնը կ՚երեւի թէ կատակաց հոգաբարձութեան պիտի վերածուի։ Նորընտիր հոգաբարձութիւնը խմբովին հրաժարական տուած է։ Ըստ աւանդութեան Պատրիարքական փոխանորդ Հայրն իւր յորդորները կարդացած է եւ կոչում ըրած է նորընտիր անդամոց «ազգասիրական ոգւոյն» որպէս զի չհետեւին իրենց նախորդին աննախանձելի օրինակին եւ անոնց պէս իրենք ալ հրաժարական չտան։ Սակայն կ՚երեւի թէ այդ Գերապատիւք, Արժանապատիւք եւ Մեծապատիւք աւելի փափագող են կրօնական եւ Քաղաքական ժողովոյ անդամակցութեան «փշալից աթոռներու» վրայ նստելով ազգին «անձնուիրաբար ծառայել» քան թէ այդ ժողովոց ստորադասեալ խորհրդոյ մը անդամակցելով համեստաբար ազգին օգտակար լինել։

Ինչպէս յայտնի է, Վանօրէից խորհրդոյն աթոռներն ալ փոշիով ծածկուած են։ Այդ աթոռներու համար ալ ընտրելիներ չեն ներկայանար։

Եւ խեղճ ազգը վանքերէ ու կտակներէ կ՚ակնկալէ բարելաւութիւն։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԱԹՈՌՆԵՐ

Ազգային Վարչութիւնն անհրաժեշտ հարկ տեսնելով որ այն ամէն գաւառներն որք մինչեւ ցարդ կը կառավարուէին առաջնորդական տեղապահներով, ունենան վաղ ընդ փոյթ իրենց օրինաւոր առաջնորդներն, ըստ այնմ որոշեց որ այս ընտրութիւնները կատարելու համար կազմակերպուին գաւառական ժողովները։ Այս որոշման համեմատ հարկ եղած հրահանգները ղրկուեցան գաւառաց առաջնորդական տեղապահներու։

ԲԱԳՐԵՒԱՆԴԱՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Բագրեւանդէն կը գրեն մեզ թէ վիճակին առաջնորդ Յովհաննէս եպիսկոպոս Տէր Աստուածատուրեան վերադառնալով Ս. Էջմիածնէն անդ ժամաներ է յուլիս 16ին։

Հայոց և Քրդաց խուռն բազմութիւն մը որոց կ՚առաջնորդէին կառավարութեան պաշտօնեայներէն ոմանք հանդերձ հեծելազօրօք, գնացեր են մինչեւ Իկտիրի սահմանագլուխներն, ընդառաջ նորապսակ եպիսկոպոսին։ Շրջապատեալ այս հոծ բազմութենէն Ն. Սրբազնութիւնը ժամանած է Ուչ-Քիլիսէի վանքն որոյ միաբանութիւնն արժանաւոր կերպով պատուասիրած է բոլոր հիւրերն։

Այդ օրէն սկսեալ անդադար վանք կը դիմեն գունդագունդ հայեր շրջակայ գիւղերէ և աւաններէ։ Առաջնորդը թէպէտ հանգստութեան պէտք ունի եղեր, Վաղարշապատի մէջ ստացած տենդին պատճառաւ, սակայն չկարենալով դիմանալ ջերմեռանդ ժողովրդեան փափաքանաց, Ս. Պատարագ մատուցած է Վարդավառի կիրակին այն հոյակապ տաճարին մէջ որուն համար կ՚ըսեն թէ եզական է բովանդակ Հայաստանի մէջ։

Սրբազանն իւր քարոզի նիւթ էր ընտրած Նաւասարդի հայկական տօնն ու քաղաքակիրթ ազգերու յառաջդիմութիւնն և դրուատեր է Հայաստանի հայ կանանց ազգային աւանդութիւնը։

Ի Պատրիարքարան ուղղուեր է նաեւ մէկ օրինակն Մալաթիոյ այն հեռագրոյն զոր հրատարակեցինք մեր երէկի թուով. բայց Պատրիարքարանն որոշած է սպասել թղթաբերով մանրամասն տեղեկութեանց և յետ այնորիկ ընել ո՛ր և է տնօրինութիւն։

Կ՚իմանանք թէ Բաքէի շոգենաւական ընկերութեան Մարսիլիոյ կեդրոնական գրասենեկին մէջ հաշուակալութեան պաշտօն յանձնուած է Պ. Պալեանի, որ, ինչպէս արդէն ծանուցինք, Մարսիլիոյ Առեւտրական բարձրագոյն վարժարանին այս տարուան շրջանաւարտներէն է։ Պ. Պալեան ի մօտոյ Մարսիլիա վերադառնալով՝ իւր պաշտօնին գլուխը պիտի անցնի։

ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ցառաջիկայ կիրակի օր Մայր Ս. Աստուածածնայ Եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնն ըլլալով՝ ըստ վաղեմ. սովորութեան Բարձրաշնորհ Սրբազան Պատրիարք Հայրն Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։

Նոյնպէս սովորութիւն է թէեւ երեքշաբթի օր եւս կանանց համար պատարագել, սակայն նոյն օրը Օգոստափառ Վեհ. Կայսեր գահակալութեան տարեդարձն ըլլալուն առթիւ կանանց համար ալ հինգշաբթի օրը պիտի պատարագէ։

Արդ Թաղական Խորհուրդս կը փութայ զայս ի գիտութիւն ծանուցանել բարեպաշտ ժողովրդոց։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Վ. Ատենադպիր — ԳՐ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Ատենապետ — ՄԿՐՏԻՉ ԻՆՃԷԵԱՆ

1886 օգոստոս 15
Ի Գում-Գաբու

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆ

ԳԵՐԻ ԿԸ ՏԱՐՈՒԻ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Վերջապէս կը հասկցուի թէ ի՛նչ եղած է Աղեքսանդր Իշխան։ Պուլկարական դաւն հոս եղերական հանգամանք մը կը ստանայ դժբախտաբար։

Աղեքսանդր Իշխանը Սոֆիայէ կը տարուի ո՛չ թէ Լոմ-Փալանքա, այլ Ռահովա, Դանուբի վրայ, և հոն կը դրուի իւր իսկ զբօսանաւուն մէջ, որոյ պուլկար սպայք փոխուած էին կանխաւ։ Շոգենաւը կ՚երթայ կանգ կ՚առնու Ռէնիի առջեւ, և Իշխանը ցամաք կը հանուի ռուս հողի վրայ, Պեսարապիա։ Հոն, Լէվանթ Հէրալտի երէկ իրիկուան յաւելուածով հրատարակած և «անժխտելի հեղինակութեան» մը վրայ հիմնած տեղեկութեանց նայելով, Իշխանը ռուս իշխանութեանց ձեռք գերի կ՚իյնայ, որք իրմէ կը պահանջեն երդում մը թէ այլ եւս ոտք չպիտի կոխէ Պուլկարիա։ Աղեքսանդր Իշխանը պատասխան չտալով, արտօնութիւն կը խնդրէ Վիեննա երթալու։ Իրմէ պատւոյ խօսք կ՚առնուի թէ պիտի վերադառնայ ռուսական հողն, և ռուս իշխանութեանց անձնատուր պիտի լինի նորէն, եթէ յանձն չառնու պահանջուած երդումն ընել։ Իսկ եթէ երդումն ընել յանձն առնու, ազատ պիտի թողուի վերջնապէս։ Այս պայմանադրութեամբ, Աղեքսանդր Իշխանն առժամեայ կերպիւ ազատ կը թողուի, և ռուս սպայի մ՚ընկերակցութեամբ ճամբայ կ՚ելնէ Վիեննա երթալու համար։

Գրեթէ բոլոր Տէրութիւնք պատասխանած են Բ. Դրան առաջին շրջաբերականին, յայտարարելով թէ նկատողութեան առած են օսմ. կառավարութեան զեկոյցն և մէջերնին համաձայնութիւն մը գոյացնելէ յետոյ պիտի հաղորդեն իրենց պատասխանը։

Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը միայն բացորոշ բան մը չէ ըսած, շատանալով յայտնել թէ Պիզմարք Իշխանն այս պահուս Պէրլինէն բացակայ գտնուելուն, Բ. Դրան ծանուցագիրն հաղորդուած է նմա և երբ պատասխանն ստացուի, պիտի հաղորդուի ի Կ. Պոլիս։

Մեծ Տէրութեանց մէջեւ կարծեաց փոխանակութիւնք կը կատարուին Բ. Դրան տրուելիք պատասխանին համար։ Բեդերսպուրկի Դաշնիճը բացորոշապէս յայտնած է այն տեսակէտն որով ինք կը նկատէ Պուլկարիոյ այժմեան կացութիւնն, այն է՝ պահպանել իւր շահերն և թոյլ չտալ որ ո՛չ մէկ պարագայի մէջ Աղեքսանդր Իշխանը վերահաստատուի իւր գահուն վրայ։

Պատերազմական նախարարութիւնը մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտայ այս պահուս, ըստ կարելւոյն զինուորական մեծ զօրութիւն համախմբելու համար Ռումէլիական սահմանագլխոյն վրայ։

Օսմ. նախարարք որք ամէն օր կը գումարին ի Բ. Դուռն օրուան խնդրոյն վրայ խորհրդակցելու համար, ընդհանրապէս այն կարծիքէն են եղեր թէ կայս. կառավարութիւնը պէտք չէ հրաժարի այն խոհեմ և չափաւոր քաղաքականութենէն որում հետեւած է ցարդ։

Վսեմ. Ալքօ էֆէնտիի, Մաճիտ փաշայի և Կատպան էֆէնտիի մայրաքաղաքս հասած լինելու լուրը, զոր առած էինք երեկի Ս[illegible]էն, կանխահաս էր։ Օսմ. պատուիրակք տակաւին Սոֆիա կը գտնուին և յայտնի չէ թէ ե՛րբ և ի՛նչպէս պիտի մեկնին, կամ թէ նոյն իսկ մեկնելու հրաման ստացա՞ծ են։

Չորեքշաբթի օրը մայրաքաղաքս եկողն է երկաթուղեաց կայս. Գոմիսէր Էսատ էֆէնտի, որում կ՚ընկերանայ Կազմական Կանոնագրի վերաքննիչ Յանձնաժողովոյն քարտուղար Բէշիր պէյ։

Յիշեալ երկու պաշտօնատարք Փիլիպպէէն մեկնած են երկուշաբթի առաւօտ և չորս ժամ վար դրուեր են ի Հարմանլը, օսմ. սահմանագլխոյն ամենէն մերձաւոր կայարանն յԱրեւ. Ռումէլի։ Տեղակալ Բէէֆ որ անդ գտնուած պահապան զօրաց գնդին կը հրամայէ, առանց Սոֆիայի առժամեայ կառավարութենէն հրաման ստանալու, թոյլ չէ տուեր որ մեկնին օսմ. պաշտօնատարք։

Բէշիր պէյ և Էսատ էֆէնտի Հարմանլըէն մինչեւ օսմ. սահմանագլուխն եկեր են տրէզինով մը զոր կայարանապետն անոնց տրամադրութեան ներքեւ դրած էր։ Երկու պուլկար զօրքեր ի վերջոյ տրէզինը Հարմանլը վերադարձուցեր են։ Սահմանագլխէն անդին հետեւոտն եկեր են մինչեւ Մուսթաֆա փաշայի կայարանն՝ ուր հասեր են երեկոյին։

Հետզհետէ Փիլիպպէէն եւ Պուլկարիոյ զանազան կողմերէն հասած տեղեկութիւնք մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն ապստամբական շարժման ծագման պարագայից վրայ։ Երեկուան Մ[illegible]ի մէջ հրատարակեալ նամակէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւններն որք զուրկ չեն կարեւորութենէ։

Փիլիպպէ, 11/23 օգոստ. — . . . . Քաղաքիս մէջ շատեր ի սկզբան հաւատ չընծայեցին իշխանին անկման լրոյն, մինչեւ որ շաբաթ երեկոյին, ուշ ժամանակ, քաղաքապետական պաշտօնեայք պատերուն վրայ փակցուցին նորահաստատ կառավարութեան յայտարարութիւնը։ Գիշերը յիշատակութեան արժանի դէպք մը տեղի չունեցաւ, ոչ ալ յաջորդ առաւօտուն, կիրակէ։ Միայն Պ. Քարավէլոֆի ջերմ կուսակցաց մին ձերբակալուեցաւ, այլ ի վերջոյ արձակուեցաւ։

Կիրակի գիշեր, պահապան զօրաց քանի մը գունդեր թողլով իրենց բանակատեղն, որ քաղաքէն կէս ժամ հեռու կը գտնուի, Ադր. Պոլսոյ հին կառուղւոյն վրայ, Փիլիպպէ եկան ի նպաստ իշխանին ցոյց մ՚ընելու ռուսական հիւպատոսարանին առջեւ։ Յետոյ Պ. Քարավէլոֆի քանի մը կուսակիցք միացան զօրաց որք զանազան թաղեր շրջեցան, աղաղակելով «կեցցէ Աղեքսանդր Իշխանն»։

Ոչ կռիւ ծագեցաւ ու ո՛չ ոք վիրաւորեցաւ կամ սպաննեցաւ։ Ցոյցի հեղինակները շատացան Պ. Կէչոֆի տան պատուհանի ապակիները խորտակելով։ Քիչ վերջը, պահապան զօրաց հրամատար Մութքուրոֆ գնդապետը բարեկարգութիւնը վերահաստատեց։

Այս առաւօտ, այն ժամուն ուր կը յղեմ նամակս, անհնար է գիտնալ թէ ո՞յք են իշխանութեան գլուխ։ Անընդհատ պահակներ կը շրջին ձերբակալելու համար ո՛վ որ որ փորձէ բարեկարգութիւնը խանգարել։ Սոֆիայէն առնուած լուրերն հակասական են, մինչեւ իսկ անհաւանական։ Որովհետեւ պաշարման վիճակ հրատարակուած է, քաղաքապետը զինուորական հրամատարին հրամանաց ենթարկեալ է։

Փիլիպպէի պահապան զօրաց թիւն է շուրջ 3000։ Վերջին պահուն կ՚իմանանք թէ Սոֆիայէն եկած հրամանաց վրայ, այդ զօրաց մէկ մասը դէպ ի Սոֆիա պիտի ղրկուի։ Նոյնպէս ի Հարմանլը և սահմանագլխոյն ուրիշ կէտերուն վրայ գտնուած վաշտերն։ Արդէն անոնց մեծ մասը Փիլիպպէի կայարանէն անցնելով, գնաց ի Թաթար-Փազարճըգ։

Հարմանլըի և Հասքէօյի գաւառակաց մէջ զէնք բաժնուեցաւ օփոլչէնցներուն (ազգային պահապան զօրաց) եւ այդ մարդիկ են որ այժմ պահպանութիւնն կ՚ընեն սահմանագլխոյն վրայ, իրենց գիւղացիի հագուստներով։

Կը յիշուի թէ կայս. կառավարութիւնն որոշած է Ռումէլիի և Անատոլուի կողմը պահեստի զօրաբանակներ կազմել որոց կեդրոնը պիտի լինի Սէլանիկ և Էրզրում։

Հ[illegible] կ՚իմանայ թէ այս տեսակ զօրաբանակ մ՚ալ Ադրիանուպոլսոյ մէջ պիտի կազմուի և անոր հրամատարութիւնը պիտի յանձնուի Վէյսէլ փաշայի որ մայրաքաղաքս եկած է իւր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

Կ՚ըսուի թէ Էմմանուէլ Վոկորիտի իշխանն եւս թեկնածու է Պուլկարիոյ իշխանական գահուն և կը պատրաստուի յայտարարութիւն մ՚ուղղել ժողովրդեան։ Էմմանուէլ իշխանն Արեւ. Ռումէլիի նախկին կուսակալ Ալէքօ փաշայի փեսան է և կը բնակի ի Եասի (Ռումանիա) ուր ընդարձակ կալուածներ ունի։

1878ին, առաջին ընտրութեան ժամանակ եւս ընտրելի էր իշխանական գահուն։

Էմմանուէլ իշխանը գրեթէ քառասուն տարեկան կայ և իւր ուսումն ըստացած է ի Ֆրանսա։

Անցեալ ապրիլ ամսոյն մէջ հրատարակեց «Թուղթ առ Պ. Քարավէլոֆ» յորում բացորոշապէս կը յայտնէր թէ հակառակ է արմատական նախարարութեան հետեւած ուղղութեան եւ բոլորովին Ռուսիոյ յարեալ է։

Էմմանուէլ իշխանն որ ռումանացի աղջկան մը հետ ամուսնացած էր, այրի է մէկ քանի տարիներէ հետէ։

Պուքրէշի լրագիրք կը պատմեն թէ Պուլկարիոյ ապստամբական վերջին շարժումը կատարուեր է ի բացակայութեան Անգլիոյ և Աւստրիոյ դիւանագիտական գործակատարաց՝ Պ. Լասէլի և Պ. Պիէկլէպէնի։

Նմանապէս բացակայ են եղեր իշխանին ամենաջերմ կուսակիցք։

Վերջին սերպօ-պուլկար պատերազմի ժամանակ կամաւորաց հրամատար Պանիցա Հարիւրապետը Պատէն-Պատէն կը գտնուէր։ Այդ պատերազմին ժամանակ պուլկարական բանակին գլխաւոր հրամատար Նիքօլայեֆ գնդապետն՝ ի Մինխէն։ Սպայակոյտի պետ Բէդրոֆ հազարապետն ի Վիեննա։ Սօպրանիէի Նախագահ Պ. Ստամպուլոֆ ի Թըռնովա և իշխանին ամենաջերմ կուսակցաց մին՝ Պ. Զախարի Ստոյանոֆ եւս ի Ռուսճուգ։

Պուլկարիայէն եկող արժանահաւատ ուղեւոր մը որ յաջողեր է խոյս տալ և առջի օրը մայրաքաղաքս հասած է, կ՚ըսէ Լէվանթ Հէրալտ, կը պատմէ թէ ամբողջ երկիրն յեղափոխական վիճակի մէջ է և արիւնալի կռիւներ տեղի ունեցած են ի Թիրնովա, զօրաց մէջեւ։

Մեծ անձկութիւն և ահուսարսափ կը տիրէ եղեր։

Օսմանեան կայս. Պանքայի և Քրէտի Լիոնէ, Գալաթիոյ ու Սոսիէթէ Ժէնէռալ դրամատանց տնօրէնք երէկ Բ. Դուռն հրաւիրուած լինելով, ի ներկայութեան Ելմտական Վսեմ. Նախարարին խորհրդակցեցան կայս. կառավարութեան լինելիք 500,000 ոսկւոյ փոխառութեան մը վրայ, սակայն առանց որոշման մը յանգելու ցրուեցան։ Յիշեալ տնօրէնք վաղը նոր գումարում մը պիտի ունենան Օսմ. Պանքային մէջ ուր պիտի հրաւիրուին նաև Պ. Պ. Զօրոնիօ և Զարիֆի։

Ելմտական նախարարութիւնը պէտք եղած ապահովութիւնները ցոյց տուած է այս փոխառութեան դէմ, որ պիտի կնքուի իբրեւ ներկայ վիճակին բերմամբ լինելիք արտասովոր ծախուց դիմադրելու համար, և ի հաշիւ տասնորդին ու գլխաճարին կարճ միջոցի մը մէջ 300000 ոսկւոյ գումար մը պիտի վճարուի տասնորդի տրոց հասոյթէն։

Այս առաւօտ Թ[illegible] հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ պուլկարական խնդրոյն վրայ։

Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, Աղեքսանդր իշխանի դէմ շարժող Սոֆիայի զինուորաց թիւն է 3500, իսկ մնացեալներու մեծագոյն մասն իշխանին յարած են։

Կ՚ըսուի թէ Ռուսիոյ այն պատասխանը, զոր տուած է իշխանին պաշտօնանկութենէն եւ առժամեայ նախարարութեան հաստատուելէն յետոյ իրեն դիմողներուն, յոյժ վատ տպաւորութիւն ըրեր է իշխանին կուսակից Պուլկարաց վրայ։

Առժամեայ նախարարութիւնը, կատարելապէս իւր նպատակին հասած լինելով, Ռուսիոյ պատասխանը Սոֆիայի մէջ պատերուն վրայ փակցնել տուեր է։

Այս պատասխանագրոյն վրայ թէեւ մանրամասն տեղեկութիւնք կը պակսին, սակայն սա միայն յայտնի է թէ պատասխանագրոյն վերջը կատարեալ գոհունակութիւն յայտնուած է պուլկարաց նկատմամբ։

Պուքրէշի մէջ տարածուած զրոյցի մը նայելով, առժամեայ նախարարութեան պաշտօնէից և իշխանի կուսակիցներուն մէջեւ արիւնալի կռիւներ տեղի ունեցեր են ի Սոֆիա։

* * *

Ուրիշ զրոյցի մը նայելով, Պ. Գարավէլոֆի նախագահութեամբ կազմեալ նախարարաց խորհուրդն որոշեր է եղեր իշխանին պաշտօնանկութիւնն և Սոֆիայի Մետրապոլիտ Տ. Քլէմէնտի ու Պ. Զանքոֆի միջոցաւ այս որոշումն իշխանին հաղորդուեր է։

Առժամեայ նախարարութիւնը պաշտօնի ձեռնարկելուն պէս, ազդարարներ ուղղելով անգլիական, փրանսական, իտալական և հելլենական հիւպատոսաց, ծանուցեր է որ իրենց բնակարաններէն դուրս չելնեն մինչեւ որ հանրութեան դրդուեալ մտքերն հանդարտին։ Հիւպատոսարանները պաշտպանելու համար պահակ զինուորներ դրուեր են իւրաքանչիւրի դրան առջեւ։

Ապստամբական շարժումն իմացուելով Ռուսճուքի մէջ ժողովուրդը յուզուեր է։ Տեղւոյն օտար տէրութեանց հիւպատոսք՝ տեսնելով որ կ՚արգիլուի հեռագրեր ուղղել, իրենց թարգմանները Ռումանիոյ կողմն՝ Եէրկէօյ ղրկեր են հեռագրեր ուղղելու համար։ Անգլիական հիւպատոսի հեռագիրը բաւական երկար լինելով 150 ֆրանք վճարուեր է։

Իշխանին՝ Ռուսճուքի մէջ ունեցած ապարանքի բանալիները տեղւոյն կառավարչին կողմէ պահանջուած լինելով, ապարանքի տեսուչն յանձներ է զայնս առանց դիմադրելու։

Ռուսճուքէ կը գրեն ի Պուքրէշ թէ ռուսական հիւպատոսն 150,000 ֆրանք յանձներ է Ռուսճուգի գանձատան ուստից բաւական մարդոց դրամներ բաշխուեր են և թէ յետոյ զինարանի պարտիզին մէջ զինուորական նուագածուաց խումբ մը նուագեր և ժողովուրդը մեծ ուրախութիւն յայտներ է։ Սակայն այս տեղեկութիւնք ստուգութեան կը կարօտին։

Վերջին օրերս յիշուած այն զրոյցը, թէ Փիլիպպէի պահապան զօրքը չուզելով միանալ Սոֆիայի ապստամբական շարժման, մերժած է հաւատարմութեան երդում ընել առժամեայ կառավարութեան, կ՚ստուգուի հետեւեալ հեռագրով զոր Արեւ. Ռումէլիի զինուորական հրամանատարն ուղղած է առ Պ. Նաչէվիչ, դիւանագիտական գործակատար Պուլկարիոյ ի Պուքրէշ։

Փիլիպպէ, 11/23 օգոստ.

«Տեղեկացէք թէ ո՛ւր կը գտնուի Աղեքսանդր Իշխանը։ Եթէ Ռումանիա կը գտնուի, ձեր պաշտօնատունն հրաւիրեցէք զնա արժանավայել պատւով։ Իմացուցէ՛ք նմա միանգամայն թէ ռումէլիական բանակը չհպատակեցաւ ապստամբութեան և ամենքն անոր դէմ եղած են։

«Իշխանին անունը ցնծութեամբ յիշուեցաւ։

«Բանակին հետ կը մեկնիմ դէպ ի Սոֆիա։»

Տակաւին չգիտցուիր թէ ի՛նչ անցած դարձած է Վիտինի մէջ. սա չափն յայտնի է միայն թէ բարեկարգութիւնը վերահաստատուած է անդ։

Պուլկարական ապստամբական շարժումէն քանի մ՚օր առաջ, այդ քաղաքին մէջ կային ընդ ամէնն 4000 զօրք, ընդ հրամատարութեամբ Լիւպիօմսքի գնդապետին և Ուզունոֆ հարիւրապետին։ Հաւանական է որ իշխանին անձնուէր այդ երկու սպայք պաշտօնանկ եղած լինին։

Հավասի Պուքրէշի գործակալութիւնն հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է իւր բաժանորդաց.

Պատճառ ունինք ծանուցանել թէ չորեքօրէն ի վեր Սոֆիայէ մեզ ուղղեալ բոլոր հեռագիրք սահմանագլխոյն վրայ վար դրուած են հրամանաւ առժամեայ կառավարութեան։ Նոյնն եղած է նաեւ այն ամէն հեռագրաց համար որք Սոֆիայէն Հավասի գործակալութեան ղրկուած են, որ և է կողմ մը։

Պէտք եղած միջոցները ձեռք կ՚առնունք ըստ կարելւոյն այս դժուարութեան առաջքն առնլու համար։

Երէկի Վառնայի թղթաբերը շատ քիչ տեղեկութիւններ կը պարունակէր պուլկարական շարժման վրայ։

Ահաւասիկ այդ հեռագիրք որոց թուականը կը հասնի մինչեւ 12|24 օգոստ.։

Ժիուրժէվօ, 23 օգոստ. — Պաշարման վիճակ հրատարակուեցաւ Պուլկարիոյ ամէն քաղաքաց մէջ։ Ռուսճուգի հետ հաղորդակցութիւնք արգիլուեցան։ Աւստրիական շոգենաւը չկրցաւ ո՛չ ուղեւոր հանել և ոչ ընդունիլ։

Կ. Պոլսէն Վառնայի շոգենաւով եկող ուղեւորաց արգիլուեցաւ պուլկարական հողը թողլով Դանուբէն անցնելով Սմարտա երթալ, սրարշաւ կառախմբով ճամբորդելու։

Փարիզ, 23 օգոստ. — Վիեննայէն եւ Պերլինէն կը հեռագրեն առ Ժ. տէ Տէպա թէ քաղաքական ակմբոց մէջ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Աղեքսանդր իշխանին պաշտօնանկութիւնը նպաստաւոր է արեւելեան խնդրոյն հանդարտման։

Ժիուրժէվօ, 23 օգոստ. — Ռուսճուգի անգլիական հիւպատոսն յաջողեցաւ փախչիլ քաղաքէն և Դանուբն անցաւ։ Երէկ աստ հասաւ ուստից ծածկագիր հեռագիր ուղղեց իւր կառավարութեան և առ Պ. Բէնէթի ի Սինայեա (Արքունական բնակավայր ի Ռումանիա)։

Ռուսճուգ, 23 օգոստ.—Երեկուան Միթինկն հաստատեց առժամեայ կառավարութեան ընթացքն։ Ամէն ինչ հանդարտ է։ Ժողովուրդը չծածկեր իւր համակրանքը Ռուսիոյ նկատմամբ։

Ժիուրժէվօ 23 օգոստ.—Երկու պուլկար սպայք այս առաւօտ աստ հասնելով, Պուքրէշ ուղեւորեցան։

Պուլկարիոյ առժամեայ կառավարութիւնը շրջաբերական մ՚ուղղեց մեծ Տէրութեանց։

Ժիուրժէվօ, 22 օգոստ.—Այս տեղ ձեռքէ ձեռք կը պտըտցուի համառօտութիւնն յայտարարութեան մը զոր Սոֆիայի առժամեայ կառավարութիւնն ուղղած է պուլկար ժողովրդեան։ Ահաւասիկ այդ համառօտութիւնն որ իբր շատ ճիշդ կը նկատուի.

«Պատենպէրկի Աղեքսանդր իշխանը դադրեցաւ իշխել ի Պուլկարիա։ Համայն Պուլկարք երախտապարտ են այն քաջութեան համար զոր ցոյց տուաւ պատերազմի դաշտին վրայ. սակայն անհնար է իրենց յարիլ քաղաքականութեան մը որ չկրնար պաշտպանել իրենց բաղձանաց։ Իբր սլաւական ցեղ մը, Պուլկարք չեն կարող ուրիշ քաղաքականութեան հետեւիլ, այլ եթէ սլաւականին։ Նոքա չեն կարող մոռնալ թէ ո՛ւմ կը պարտին իրենց ազատագրութիւնն . . . »։

Այս յայտարարութիւն ղրկուեցաւ ի Բեդերսպուրկ եւ առ Պ. Կիրս, հանդերձ Զարին ուղղեալ ուղերձով մը որով առժամեայ կառավարութիւնը Ն. Վեհափառութեան աջակցութիւնը կը հայցէ այն դժնդակ պարագայից մէջ որոցմէ կանցնի այժմ Պուլկարիա։

Լոնտոն, 23 օգոստ. — Անգլիական լրագիրք կը կարծեն թէ անկարելի է որ Պուլկարական յեղափոխութիւնը կատարուէր առանց Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հաւանութեան։ Այսու հանդերձ Թայմս կ՚ըսէ թէ յեղափոխութիւնը զարմանք պատճառած է ի Վիեննա եւ Պերլին եւ թէ Աղեքսանդր իշխանին անկումը կաշկանդիչ տեսակցութեան արդիւնք չէ բնաւ։

Փարիզ 24 օգոստ.—Սոֆիայէն առնուած լուրեր կը հաստատեն թէ Քարավէլոֆի կուսակցութիւնը չէ մասնակցեր պետական հարուածին։

Պելկրատ, 24 օգոստ. — Նախընթաց օրն եւ երէկ նախարարաց խորհուրդը գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Թագաւորին։ Լէշյանին զօրավարն և բազմաթիւ սպայք ներկայ գտնուեցան նոյնին։ Պուլկարիոյ դէպքերուն վրայ, Թագաւորն յապաղեց իւր ուղեւորութիւնն ի Կլէյխէնպերկ եւ Պէլկրատ կոչեց զՊ. Կարաշանին որ բացակայ կը գտնուէր արձակուրդով։ Պուլկարական սահմանագլուխը բոլորովին գոցուած է Վիեննայի հետ հեռագրաց փոխանակութեան համար։ Աւստրիական դեսպանատան քարտուղար Պ. Սրեձուէլ երեկ Թագաւորին քով կոչուեցաւ։

ՅԵՂԱՇՐՋՈՒՄՆ Ի ՎԱՌՆԱ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՇԽԱՆԻՆ

(ՀԱՎԱՍԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՎԱՌՆԱՅԻ ԹՂԹԱԿՑԷՆ.)

Վառնա, 25 օգոստ (ուշացեալ.)

«Հեռագրատունը տակաւին հեռագիր ո՛չ կ՚ընդունի ո՛չ կը յանձնէ, ի բաց առեալ Տէրութեանց գործակալներուն ծածկագրերն։

«Արեւելեան Էքսբրէսին ճամբորդք որ Կ. Պոլիս երթալու համար այսր հասեր էին կիրակի, վար դրուեցան ի Վառնա։ Այս անօրինութիւն հետեւեալ օրն եւս շարունակուեցաւ։ Ճամբորդք սա երեկոյեան շոգենաւով կրնան երթալ Կ. Պոլիս։

«Կիրակի օր, ամսոյս 22ին, երեկոյեան սուրհանդակին ժամանումէն ետք հաստատուեցաւ լուրն թէ ամէն կուսակցութեանց պետերն համաձայն չէին Իշխանը տապալելու։ Վառնայի հրամանատար Պ. Սարաչոֆի բարեկամք ոմանք կ՚իմացնեն իրեն թէ գնդին բարձրաստիճան սպայք յոյժ դժգոհ են, և զրոյց կը տարածեն թէ իրենց պետ հաւատարմութեան երդում տուած էր առժամեայ կառավարութեան զի չանուած էր Զանքոֆեան կուսակցութենէն, և չէր ստացած իսկ պատերազմական նախարարէն թէ Իշխանն իրօք ստորագրած էր իւր հրաժարումն։

«Վառնայի հրամանատարը փոխանակ ուշ դնելու այս ազդարարութեանց, և զգոյշ կենալու, օրը կ՚անցընէ շրջագայելով, և իրիկուընն հասարակաց պարտէզը կ՚երթայ, ուր, ինչպէս ամէն կիրակի, զինուորական երաժշտութիւն նուագել կուտայ։

«Ժամ 7 $\frac{1}{2}$ին (երեկոյ), զօրաց խումբ մը կուգայ կ՚իմացնէ հրամատար Սարաչոֆի թէ իւր ստորադաս սպայք բանակետղին մէջ գումարուելով իրեն յաջորդ մ՚ընտրած են։ Հրամանատարն անմիջապէս կը մեկնի պարտէզէն, ուր ժողովուրդը կ՚սկսի խռովիլ, և կառքով կ՚երթայ բանակետղն, ուր կ՚ըսուի թէ սպայք կը զանակոծեն զինքը։ Ստոյգ է թէ կը ձերբակալուի։ Զօրքերն անմիջապէս կը գրաւեն հեռագրատունն, և պաշտօնեայները կը ճամբեն։

«Յաջորդ երկուշաբթի, 23ին, Վառնայի փողոցներուն մէջ Բեդերսպուրկէ ուղղեալ հեռագիր մը փակցուեցաւ, որով պուլկար ժողովրդեան կը հաղորդուէր Զարին քաջալերական խօսքերն, և խոստումն թէ երբէք չպիտի լքանէ իւր ազատած ազգն։ Այս ազդը խիստ քիչ եռանդեամբ կարդացին քաղաքին բնակիչք և մանաւանդ զինուորք։

«Երէկ, առաւօտուն կանուխ, նոր հեռագիր մը փակցուեցաւ պատերուն վրայ. հեռագիրը Թըռնովայէն էր և կը ծանուցանէր պուլկար ժողովրդեան թէ ուրիշ կառավարութիւն մը կազմուած էր որ կը վերահաստատէր զԱղեքսանդր իշխանն իւր գահուն վրայ և որուն գլխաւոր պետերն էին Փիլիպպէի ռումէլիական բանակին հրամանատարն և Ստամպուլոֆ նախարարը. այս հեռագիր կը հրաւիրէր բանակը չարունակել իւր ընթացքն և այս նոր կառավարութենէն միայն կախում ունենալ։

«Շումլայի, Ռուսճուգի և Վառնայի բանակաց ընդհանուր հրամանատարն անմիջապէս եկաւ տեղեկանալու համար թէ ի՛նչ անցած դարձած էր գունդին մէջ կիրակի իրիկուն։ Կ՚ըսեն թէ մեծապէս հաւանած է սպայից ընթացքին և Շումլա դարձեր է, բացորոշապէս խոստանալով հեռագրաւ նոր հրահանգներ տալ իրենց։

«Այնուհետեւ զրոյց պտըտեցաւ թէ այստեղի պահապան զօրքերէն մաս մը պիտի մեկնի այսօր՝ երթալ միանալու համար Շումլայի և Ռուսճուգի գնդից և ապա քալելու, ոմանք կ՚ըսեն Սոֆիայի, այլք Փիլիպպէի վրայ։

«Տակաւին հաստատուած չէ թէ Իշխանն իւր մայրաքաղաքին մէջ է. ոմանք կ՚ըսեն թէ վանքի մը մէջ կը գտնուի, Սոֆիայի մօտ, այլք կը պնդեն թէ Վիտին է, ուրիշներ ալ կը հաստատեն թէ Ռումանիա անցած է. բացորոշ բան մը չկայ։ Ժողովրդեան մէջ զրոյց կը պտըտի թէ Զանքոֆ բանտ է և Գարավէլոֆ անհետ եղած է. այս զրոյցք սակայն հաստատուած չեն։

«Չեմ կրնար կատարեալ տեղեկութիւններ տալ այս պահուս տիրող գրգռութեան պատճառաւ։

«Իրաց այս վիճակէն սա կը հետեւցնեմ բացորոշապէս թէ գրեթէ ամբողջ բանակն, ի բաց առեալ թերեւս Շումլայի և Սոֆիայի գնդից մէկ մասն, Իշխանին կուսակցութեան կը վերաբերի. յետոյ, թէ երկու առժամեայ կառավարութիւնք կազմուած են, մին որոյ կեդրոնատեղին է Սոֆիա և որ գերազանցապէս ռուս կուսակցութեան կը վերաբերի, միւսն, որ կը ջանայ վերադարձնել նախկին դրութեան, կեդրոն ընտրած է զԹըռնովա զոր կ՚ուզէ ապագային մէջ Իշխանապետութեան մայրաքաղաքն ընել, և որ հոգւով մարմնով Իշխանին յարեալ է։

* * *

Նամակս աւարտած պահուն, Վառնայի գունդին կէսն, իբր վեց հարիւր հոգի, նուագածուաց առաջնորդութեամբ և ժողովրդեան եռանդագին ցոյցերով կայարան կ՚երթայ՝ Շումլա մեկնելու համար։

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆՔ

Բերայի Նախնական դատարանի անդամ Նէչէ պէյ եւ Նիքոլաքի էֆէնտի նոյն պաշտօնով Պոլիս փոխադրեցան։

Պոլսոյ Նախնական դատարանի անդամ Նէչէթ եւ Վիչէն էֆէնտիք նոյն պաշտօնով Բերա փոխադրեցան։

Իմթիյազ պատուանշանի արծաթ չքադրամը տրուեցաւ երկրորդ զօրաբանակի Մերլիվաներէն Մէհմէտ Ալի փաշայի։

Վերջերս ծանուցուեցաւ թէ դատական Նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ փաշա իւր դատական բարւոքմանց ծրագրով, ի մէջ այլոց, առաջարկած է ջնջել դատական քննչաց պաշտօնները գաւառաց կուսակալներուն յանձնել. սակայն, կ'ըսէ Թարիք, մեր ստոյգ տեղեկութեանց նայելով, Ճէվտէթ փաշա իւր ծրագրոյն մէջ այդ տեսակ առաջարկութիւն մ'բրած չէ։ Ն. Վսեմութեան առաջարկութիւնք որք կը վերաբերին դատական ինչ ինչ գործողութեանց բարւոքման, Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին յանձնուեր ու քննուեր են և մէկ քանին եւս ընդունուելով Նախարարաց Խորհրդոյն մատուցուեր են. իսկ միացեալք կը քննուին այս պահուս։

Ճէվտէթ փաշա ի Նորոյ մէկ քանի կարեւոր ծրագրեր եւս պատրաստած լինելով ձեռնհաս իշխանութեան պիտի մատուցանէ։ Այս ծրագրոց մին կը վերաբերի հաշտարար դատարանաց կազմութեան և միացեալք՝ դատական տուրց չափաւորման։

Միւշիր Րէճէպ փաշա, որ Եանեայի կողմերը կը գտնուէր, Գոսովայի հրամատար անուանած լինելով իւր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորած է։

Սելանիկի գաւառը ցարդ երկրորդական գաւառաց կարգին կը պատկանէր և կուսակալութեան ամսաթոշակն էր 17,000 ղրուշ։

Հաքիքաթ կը ծանուցանէ թէ յետ այսորիկ Սելանիկ առաջին կարգի գաւառ համարուելով կուսակալի ամսաթոշակն եւս 20,000 ղրուշի պիտի բարձրանայ։

Լուր կը տրուի մեզ թէ Հալէպի պատուաւոր վաճառականներէն Գ. և Ս. Սէթեան էֆէնտիք [illegible] ապահովագրական ընկերութեան ներկայացուցիչ կարգուեր են յիշեալ քաղաքին մէջ։

Թադէոս էֆէնտի Անտոնեան՝ գործակատար Բէժիի ընկերութեան ի Հոտէյտա, արձակուրդով մայրաքաղաք եկած է։

Ներքին գործոց Նախարարութիւնը տեղեկանալով որ գաւառակաց ոմանց մէջ Գայմագամք՝ տեղի ունեցած ոճիրներու քննութիւնը ոստիկանութեան յանձնապետներու կը յանձնեն, շրջաբերական մ'ուղղելով ամեն կողմ ծանոյց թէ յետ այսորիկ Գայմագամք պէտք է իրենք անձամբ կատարեն այդ քննութիւնները։

Իւսկիւտարի Թաղապետութեան նախագահ Ասաֆ պէյ, որ Վիէննա կը գտնուէր, երէկ Վառնայի ճամբով Գավաք ժամանեց։

Գերմանացի զօրավար Հօպ փաշայի կցորդ հազարապետ Թէվֆիգ պէյ յատուկ պաշտօնով Փարիզ ուղեւորեցաւ։

Աւստրիական դեսպան Պարոն Քալիչէ երէկ Կալաձ ժամներ է և յառաջիկայ կիւրակէ մայրաքաղաք կ'ըսպասուի։

Հելլենական հիւպատոսարանի դատաւոր Պ. Քիմպրիտիս որ նոյն պաշտօնով Աղեքսանդրիա փոխադրուած է, մօտ օրէն Աթէնք կ'ուղեւորի ուր ժամանակ մը մնալէ յետոյ պիտի երթայ իւր նոր պաշտօնի գլուխն անցնիլ։

Բեդրսպուրկի Համալսարանին Պատմութեան ուսուցիչ Պ. Թրոյիձքի քանի մ'օրէ հետէ մայրաքաղաք կը գտնուի և ռուսական դեսպանատունն հիւրընկալուած է։ Այդ ուսուցիչ իւր Համալսարանին կողմէ Ներկայացուցիչ կարգուած էր Սիլլոգոսի գիտական Համաժողովին մէջ որ, ինչպէս կը յիշուի, արգիլուեցաւ կայս. կառավարութեան կողմէ։

Չորեքշաբթի գիշեր Մաքրի գիւղ գնացող երկաթուղւոյ վերջին կառախմբի մեքենագործին հագուստները բռնկեր և մարմինը մեծաւ մասամբ այրեր է։ Վիրաւորեալն անմիջապէս կայարան հանուելով Նախնական դարմաններն հայթայթուեր և յետոյ ընկերութեան հիւանդանոցը փոխադրուեր է յԵէտի-Գուլէ։

Մեքենագործին կեանքը վտանգի մէջ է։

ԱԶԴ
ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Տրուած որոշման համաձայն եւ մինչեւ նոր տնօրինութիւն, մինչեւ 1886 օգոստ. 28՝ դրոշմեալ եւ չմիացեալ արժէթղթերըն ի փոխարէն պիտի ստանան միայն Միացեալ Պարտուց արժէթղթեր, որոց 1886 սեպտեմբեր 1/13 ի պայմանաժամի տոկոսի կտրոնն ինչպէս եւ առաջուանները պիտի բրցուին։

Այս թուականէն առաջ եւրոպական հրապարակներէ գրկուած ամեն արժէթղթ պարտի Մայր-Հաշւոյ Տեսչութեան ձեռքն հասնիլ առ առաւելն յառաջիկայ սեպտեմբեր 3ին։

ՄՈՒՎԸՄԱՆ ԲԷՌԹԷԹԻՒԷԼ
Ի ՏԻԳՐԱՆ ՉՈՒԽԱՃԵԱՆԷ

Երաժշտապետ Չուխաճեան էֆէնտիի մէկ նոր և ընտիր գործն է, դաշնակի համար։

Կեդրոնատեղին է Պոլիս Համիտիէ-ճատտէսի թիւ 34, Ց. Արամեան և Ընկ. գրատունն. կը գտնուի նաեւ Բերայի դաշնակավաճառաց քով։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ
ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ
Պ. ԳԱՐԱՎԷԼՈՖԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզ, 26 օգոստ.

Սոֆիայէն առնուած լրոյ նայելով, Կլէմէնտ մետրապոլիտի նախագահութեամբ կազմուած առժամեայ կառավարութիւնն հրաժարական տուեր է։

Անմիջապէս յետոյ հանուած յայտարարութեամբ մը, Պ. Գարավէլոֆ կը ծանուցանէ թէ ինք կ'ստանձնէ նախագահութիւնն, Իշխանապետութեան խնամակալ ունենալով զՊ. Ստամպուլոֆ և Նիքիֆորոֆ հազարապետոն։

Յայտարարութիւնը կը ծանուցանէ նմանապէս թէ նոր նախարարութիւն մը կազմուած է հետեւեալ կերպով.

Պ. Պ. Ստոյիլոֆ,	Արտաքին գործոց,
Ռատոսլավոֆ,	Ներքին գործոց,
Կէչոֆ,	Ելեւմտից,
Օրաշաքոֆ,	Դատական գործոց,
Բանոֆ,	Պատերազմական,
Նովանոֆ,	Հանրային կրթութեան։

Հանդարտութիւնը կատարեալ է. կը նախատեսուի թէ նոր նախարարութիւնը պիտի արժանանայ երկրին միաձայն հաւանութեան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԸ

Լոնտոն, 21 Օգոստոս

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռը՝ նախորդ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ՝ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ.

Պատրաստ մետաղադրամ—նուազում—անգլ. ոսկի	409,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր—նուազում—անգլ. ոսկի	143,000
Պանքնոթք ի պահեստի—յաւելում—անգլ. ոսկի	70,000
Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ	40 11/16 %

Լոնտոն, 26 օգոստ.

Անգլիոյ Պանքան իւր զեղչը որոշած է 3 1/2 %։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 26 Օգոստոս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսոլիտէ	101 13/16
Թուրք. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 1/8
» » » գոցուեցաւ	14
» » » Ա.	23
» » » Բ.	14 3/4
» » » Գ.	14
Օսման. 1871	72 1/2
Փոխառութիւն 1877	85
Պանք Օթոման	9 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	98
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	72 1/2
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	94 5/8
[illegible]	70 3/4
Ցոմանիայ (փոխառ. [illegible])	93 1/2
Հանգստական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 26 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 35
Օսմանեան երկաթուղի	46 50

Բարիզ, 26 Օգոստոս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական ռենթ 4 1/2 %	109 37 1/2
» » 3 %	82 65
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 35
» » » գոցուեցաւ	14 25
» » Սէրի Բ.	— —
» » » Գ.	14 25
Օսմանեան երկաթուղի	34 25
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	500
Գրէտի Լիոնէ	528 75
» Ֆոնսիէ	1366 25
Բաժնետամս Լիոնի	1207 50
Սուէզի ջրանցք	2007 50
Ռուսական 5% 1877ի	100 3/4
Իտալական ռենթ	99 57 1/2
Եգիպտական միացեալ	366 25
Սպանիական (արտաքին)	60 5/8
Բրիօրիթէ թիւրք	353 75
% Հելլենական	285
Չեք Լոնտրայի վրայ	25 30

ՎՐԻՊԱԿ

Հետեւեալ սխալները սպրդած են Արեւելքի վերջին թուերով հրատարակեալ [illegible] յօդուածին մէջ։

Թիւ 773. էջ 3րդ. Սիւնակ 3րդ. [illegible] 3 ամիս կամ 3 տարի վերջը պէտք է կարդալ [illegible] 13 ամիս կամ 3 տարի վերջը։

Թիւ 778. էջ 3րդ. Սիւնակ 2րդ. [illegible] պէտք է կարդալ [illegible]։

[illegible] պէտք է լինի [illegible] և հիմնարկութեան թուականն 1705 պէտք է լինի «1038»։

Դրանսադլանդիքի վճարեալ դրամագլուխն 6000 պէտք է լինի 60,000։

[illegible] պէտք է կարդալ [illegible]։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
«[illegible]» ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԿԻՐԱՍՈՆ

9 օգոստ.— Կիրասոնէն 10 ժամ հեռի Նոր խանւոյն վրայ 3-4 ժամու չափ տեղւոյ փոփոխութեան առթիւ այս տարի վերստին աշխատութեան ձեռնարկուած է եւ փութով յառաջ կը տարուի շինութեան գործը, հետեւաբար պահականոցք փոխադրուած են Պէկ-Թաշի ճամբուն վրայ, եւ ճանապարհորդք այն կողմէն երթեւեկել սկսած են։

—Կիրասոնոյ Բէշպապ գաւառակի հռչակաւոր աւազակապետ Միհան Օղլու, որ Քիւմիւշխանէի ոստիկանները կը չրջէին զայն համարձակ, մի քանի շաբաթ առաջ Գըր-Խարմանի բոստան տեղը հարուստ եւ երեւելի յոյն Տէլիեօր օղլու Ղօրղօրը բռնելով իւր ընկերին հետ անտառը տարած է, եւ թէպէտ 800 լիրա փրկանք պահանջած է, սակայն շատ մը աղաչանքներով դժուարաւ կարելի եղած է 10 օր յետոյ ազատել այդ դժբաղդ կալանաւորը անգութին ձեռքէն։ Այսպիսի դէպք մը դեռ նոր լինելով այս տեղերու համար, սարսափ պատճառած է բոլոր ժողովրդեան, այնպէս որ Թուրք, Հայ և Յոյն վաճառականներէն ոչ ոք կը համարձակի երթալ կալւոց պարտէզներ եւ մօտակայ գիւղեր, եւ արդէն շատեր իսկ այս անապահովութեան մէջ չկրնալով վայրկեան մի սպասել իրենց պարտէզներէն եւ դաշտավայրերէն քաղաք դարձած են։ Միհան Օղլու Բէշպապ գալով այժմ սկսած է արգիլել գիւղացիները այս կամ այն վաճառականին կալինները ժողվելէ, որով մեծ վախ կը տիրէ թէ այս տարի տեղական այս գլխաւոր բերքին վրայ վաճառականութիւնը մեծապէս վտանգուի. այս մասին կառավարութեան և Բարձրագոյն իշխանութեան հզօր ազդեցութիւնն անհրաժեշտ է։

—Տեղւոյս Ազգայնոց մէջ նոր հանգանակութիւն մը բացուած է աղջկանց վարժարանի համար եկեղեցւոյ բակին կից գտնուող շէնքն պարտէզով մէկտեղ գնելու. հանգանակիչ Մասնաժողովը ամենայն փութով և եռանդեամբ ձեռնարկած է ի գործ և գրեթէ 100 լիրայի մօտ գումար մը ստորագրել տուած է. այս գումար երբ հասնի 120 լիրայի, կարելի պիտի լինի գնել վերյիշեալ շէնքը, որ ամեն յարմարութիւն ունի աղջկանց վարժարան լինելու. Ժողովրդեան մեծագոյն մասը սիրով և յօժարութեամբ մասնակցած լինելով սոյն ազգօգուտ հանգանակութեան, իրենց գոհունակութեան եւ ազգային զգացման մի նոր և գեղեցիկ ապացոյց մ'եւս տուած են։

ԻՆՉՈ՞ՒՄՆ Է ԲԱՂԴԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ
(ԳՈՐԾ ԿՈՄՍ ԼԵՎ ՏՈԼՍՏՈՅԻ)
Բ.

Զննեցէք այս կեանքը այն չափի տակ, որին մէջ ամեն մարդ բաղդաւորութիւն է անուանում և դուք կը տեսնէք, որ այս կեանքը չափազանց անբաղդներից է։ Եւ ճշմարիտ, որո՞նք են երկրաւոր կեանքի այն գլխաւոր պայմանները, որոնց մասին այլ եւս ոչ ոք չվիճեր։

Առաջիններից մէկը և բոլորից վկայուած բաղդաւորութեան պայմաններից մէկն այդ այնպիսի կեանքն է, որ չէ խզում մարդուս յարաբերութիւնը բնութեան հետ, այսինքն՝ կեանքը բացօթեայ, արեւի լոյսի տակ, թարմ օդի մէջ, հաղորդակցութիւնը օդի, բոյսերի և կենդանեաց հետ։ Ամեն ժամանակ սոցանից զրկուիլը մարդիկ մեծ անբաղդութիւն են համարել։ Այս զրկանքը ամենից առաւել խոր կերպով զգացել են բանտարկեալները։ Այժմ նայեցէք աշխարհի վարդապետութեամբ ապրող մարդկանց կեանքին։ Որքան ըստ աշխարհի վարդապետութեան մեծ յաջողութեան են հասել նոքա, այնքան էլ աւելի զրկուած են բաղդաւորութեան այդ պայմանից։ Որքան բարձր է այդ ձեռք բերած աշխարհային բաղդաւորութիւնը, այնքան էլ քիչ նոքա թէ՛ արեգակի լոյս են տեսնում, թէ՛ դաշտեր և անտառներ, թէ՛ վայրենի և ընտանի կենդանիներ։ Շատերը նոցանից — գրեթէ բոլոր կանայք, հասնում են ծերութեան հազիւ ի կեանքում մէկ կամ երկու անգամ տեսած լինելով արեւածագը և առաւօտը, և երբէք այլապէս տեսած չլինելով դաշտերը և անտառները, բայց եթէ կառքից կամ շոգեկառքից, և ոչ միայն չեն ցանած և չեն տնկած ոչինչ, չեն կերակրած և չեն կրթած կովերին, ձիերին և հաւերին, այլ և հասկացողութիւն անգամ չեն ունեցած այն մասին, թէ ինչպէս են ծնում, աճում և ապրում կենդանիները։ Դոքա մարդկային աշխատութեամբ զարդարուած գործուածներ, քարեր և փայտեր են տեսնում միայն, և այդ ո՛չ արեւի, այլ արհեստական լուսով։ Նոքա լսում են մեքենաների, կառքերի, թնդանօթների, նուագարանների ձայները միայն, հոտոտում են ոգելից հոտերը և ծխախոտի ծուխը, նոցա ոտերի և ձեռքերի տակ միայն գործուածներ են եւ փայտ, իրենց ստամոքսների թուլութիւնից ուտում են մեծ մասամբ ոչ թէ թարմը, այլ հոտածը։ Նոցա տեղափոխութիւնը չի փրկում իրանց այս զրկանքից։ Նոքա ճանապարհորդում են փակուած արկղերում։ Ե՛ւ գիւղում, ե՛ւ արտասահմանում, ուր էլ որ նոքա ճանապարհորդում են, միեւնոյն քարերը և փայտերն են նոցա ոտերի տակ, միեւնոյն արեւի լոյսը ծածկող վարագոյներն են, միեւնոյն սպասաւորները, կառապանները, դռնապանները, արգելելու նոցա հաղորդակցութիւնը հողի, բոյսերի, և կենդանիների հետ։ Ուր էլ որ գտնուին նոքա, ինչպէս բանտարկեալներ, զրկուած են բաղդաւորութեան այդ պայմանից։ Ինչպէս բանտարկեալները այն խոտով են մխիթարվում, որ բուսնում է բանտի բակում, կամ սարդով, մկնով, այնպէս և այդ մարդիկ երբեմն մխիթարվում են սենեակի վտիտ բոյսերով, թութակով, շնով, կապիկով, որոնց գոնէ նոքա իրանք չեն մեծացնում եւ կերակրում։

Միւս անհրաժեշտ պայմանը բաղդաւորութեան է աշխատութիւնը։ Նախ՝ հաճելի և ազատ աշխատութիւնը. երկրորդ՝ ֆիզիքական աշխատութիւնը, որ տալիս է ախորժակ և խոր, անդորր քուն։ Դարձեալ որքան մեծ բաղդաւորութեան են հասած մարդիկ ըստ աշխարհի վարդապետութեան, այնքան աւելի էլ զրկուած են նոքա այդ միւս բաղդաւորութեան պայմանից։ Աշխարհիս բոլոր բաղդաւորները, աստիճանաւորներն և հարուստները, կա՛մ իբրեւ բանտարկեալներ՝ զրկուած միանգամայն աշխատութիւնից՝ անյաջող կերպով կռւում են տկարութիւններին հետ՝ որ ֆիզիքական աշխատութեան բացակայութիւնից է յառաջացած, եւ առաւել անյաջող ձանձրութեան հետ որ նուաճում է նոցա, (ասում եմ անյաջող, որովհետեւ աշխատանքն այն ժամանակն է միայն հաճելի, երբ նա շատ անհրաժեշտ է, իսկ նոցա ոչինչ չէ հարկաւոր), կամ զբաղվում են իրանց ատելի մի գործով, ինչպէս սեղանաւորները, դատախազները և նոցա նմանները որոնք զբաղուած են հիւրասենեակների, ամանեղէնների եւ զգեստների կարգաւորելու հոգերով, թէ՛ իրանց և թէ՛ երախայից համար։ (Ասում եմ «ատելի», որովհետեւ երբէք դեռ չպատահեցի նոցանից մէկին որ գովէր իւր պարապմունքն և կատարէր նորան թէկուզ մի այնպիսի բաւականութեամբ, ինչպէս կը կատարէր դռնապանը՝ մաքրելով տան առաջուի ձիւնը)։ Բոլոր այս բաղդաւորները կամ զրկուած են պարապմունքից, կամ կապուած են ատելի մի պարապմունքով, այսինքն, մի այնպիսի վիճակում, որի մէջ գտնվում են աքսորեալները։

Երրորդ անկեղակարծ պայմանը բաղդաւորութեան է ընտանիքը։ Այստեղ նոյնպէս, ո՛րքան մարդիկ աշխարհային յաջողութեամբ աւելի յառաջ են գնացել, այնքան էլ քիչ մատչելի է նոցա այդ բաղդաւորութիւնը։ Սովոր մեծամասնութիւնն—անառակ են, և գիտակցաբար հրաժարվում են ընտանեկան ուրախութիւններից, հպատակուելով միայն նորա անյարմարութիւններին։ Եթէ նոքա անառակներ էլ չեն, այնու ամենայնիւ զաւակները նոցա համար ո՛չ թէ ուրախութիւն այլ բեռն է։ Եւ եթէ նոքա զաւակներ ունին, նոքա զրկուած են զաւակների հետ յարաբերութիւն ունենալու ուրախութիւնից։ Նոքա, իւրեանց օրինաց համաձայն, նոցա պէտք է տան օտարներին, մեծ մասամբ բոլորովին օտարներին, սկզբում օտարազգիներին և ապա դաստիարակներին, այնպէս որ ընտանիքից նոքա ժառանգում են ցաւ,—երեխաներին, որոնք նոյնպէս փոքրութիւնից ինչպէս իւրեանց ծնողները, սկսում են անբաղդանալ և որոնք վերաբերութեամբ իւրեանց ծնողաց ունեն միմիայն մի փափագ՝ այդ է՝ ծնողների մահը որ ժառանգեն նոցա (*)։ Նոքա թէեւ չեն փակուած բանտերում, բայց ընտանիքի նկատմամբ նոցա կեանքի հետեւանքն աւելի տառապալից է ընտանեկան այն զրկանքից, որին ենթարկուած են բանտարկեալները։

Բարեբաղդութեան չորրորդ պայմանն է ազատ և սիրալիր յարաբերութիւնը աշխարհի բոլոր բազմազան մարդկանց հետ։ Եւ դարձեալ, որքան մարդիկ աշխարհում բարձր աստիճանների են հասնում, այնքան էլ աւելի նոքա զրկուած են միում բաղդի այս գլխաւոր պայմանից։ Որքան բարձր, նոյնքան էլ նեղ և սահմանափակ է այն շրջանը մարդկանց, որոնց հետ կարելի է յարաբերութիւնը, և այդ մի բանիսը, որ կազմում են այս դիւթական շրջանը, որից չկայ հնար ելանելու, նոքա՛ եւ նոյնքան ստոր են իւրեանց մտաւոր և բարոյական զարգացմամբ։ Ռամիկ մարդը և նորա կինը ազատ են աշխարհում ամենի հետ յարաբերութիւն ունենալու, և եթէ մի միլիոնը ցանկութիւն չունի նորա հետ հաղորդակցուելու, կան 80 միլիոն իւրեանց պէս բանւոր մարդիկ, որոնց հետ, բռնած Արխանգելսկից մինչև Հաշտարխան, բնաւ ուշ չդարձնելով ո՛չ այցելութիւններին, ո՛չ ներկայացնելուն, իսկոյն և եթ մտնում են ամենամերձ եղբայրական յարաբերութեան մէջ։ Աստիճանաւորի և իւր կնոջ համար իւրեանց հաւասար կան հարիւր մարդ, աւելի բարձր դիրք ունեցողները նոցա չեն թոյլատրում իրանց մօտ, իսկ աւելի ստորինները կորուած են նոցանից միանգամայն։ Նախարարի և ունեւորի և իւրեանց ընտանեաց համար կան միայն մի տասնեակ իրանց պէս երեւելիներ և ունեւորներ։ Այժմ մի՞թէ այս բանտարկութիւն չէ, չէ՞ որ և բանտարկեալին հնարաւոր է հաղորդակցութիւնը երկու երեք բանտարկեալների հետ։

Վերջապէս բաղդաւորութեան հինգերորդ պայմանն կազմում է առողջութիւնը և առողջ մահը։ Կրկին որքան մարդիկ աւելի են բարձրացել հասարակութեան աստիճաններով՝ այնքան աւելի զրկուած են կեանքի և այս պայմանից։ Վերցրէք միջակ ունեւորին, նորա կնոջը և միւս կողմից՝ քաղցած ու ծանր աշխատութեամբ բնակուող միջակ գիւղացուն, և ապա համեմատեցէք իրար հետ։ Եւ դուք կ'տեսնէք, որքան ցած են գնում, այնքան աւելի առողջ են, որքան բարձրանում, այնքան աւելի վատառողջ են թէ՛ տղամարդիկ, թէ՛ կանայք։ Մէկը միւսից յետոյ համրէք բերէք ձեր յիշատակութեան մէջ այն ունեւորներին և նոցա կանանց, որոնց դուք ճանաչում էք և ճանաչել էք, և դուք կ'տեսնէք, որ մեծամասնութիւնը հիւանդներ են։ Պատահել նոցա մէջ առողջ մարդու, որ չբժշկուէր միշտ կամ յաջորդաբար ամառը, այնպէս բացառութիւն է, ինչպէս հիւանդ մարդը միջակ դասի մէջ։ Բոլոր այս բաղդաւորները, առանց բացառութեան, սկսում են օնանականութեամբ, որ զարգացման մի բնական պայման է դարձած նորանց կեցութեան մէջ։ Բոլորը անատամ են, ամենքը ալեւորած և ճաղատ՝ ա՛յն հասակում, երբ միջակը նոր է սկսում կազդուրուել։ Գրեթէ բոլորը տիրացել են ջղային, ստամոքսային և սեռական տկարութեանց, չուայտութիւնից, արբեցողութիւնից, անառակութիւնից եւ դարմանելուց, և նոքա, որ չեն մեռնում ծաղիկ հասակում, կեանքի կէս մասը անց են կացնում իրանց բժշկել և մորֆին ներարկել տալով կամ թէ չարունակում են ապրել, որպէս ուռած հաշմանդամներ, որ այլ եւս չունին հնար իւրեանց միջոցներով ապրելու, բայց միայն այնպէս, ինչպէս պատառաբոյծները կամ այն մրջիւնները, որ կերակրվում են իրանց ստրուկներով։ Մի առ մի քննեցէք նոցա մահերը. ո՛րը անձնասպան է եղել, ո՛րը փտել է [illegible] հիւանդութեամբ։ Մէկը միւսից յետոյ նոքա կորչում են յանուն աշխարհի վարդապետութեան։ Եւ բազմութիւնը խումբ խումբ պտտում է նոցա յետեւից և ինչպէս մարտիրոսներ, խնդրում չարչարանք և մահ։

(Շարունակելի)

(*) Զարմանալի է շատ այսպիսի կեանքի մասին այն չքմեղութիւնն որ յաճախ լըսում ես ծնողներից. «Ինձ ոչինչ հարկաւոր չէ, ասում է ծնողը, ինձ համար այս կեանքը դժուար է, բայց զաւակներիս սիրելով, ես այս նոցա համար եմ անում»։ Այսինքն, ես ստոյգ փորձով գիտեմ որ մեր կեանքը վատթարներից է և այս պատճառով... ։ Ես կրթում եմ զաւակներիս այնպէս, որպէս զի նոքա անբաղդանան ինձ պէս։ Եւ դորա համար, ի սէր նոցա բերում եմ նոցա քաղաք որ լիքն է ֆիզիքական և բարոյական ախտերով, յանձնում եմ նոցա օտարների ձեռքն՝ որ դաստիարակում են միայն շահասիրական նպատակներից ստիպեալ եւ ֆիզիքապէս և բարոյապէս և մտաւորապէս մեծ խնամքով փճացնում եմ երեխաներիս։—Եւ մի այսպիսի դատողութիւն պէտք է որ արդարացնէ իրանց ծնողաց [illegible]։ Տ. Հ.

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՎԵՐԱՄՈՒՏՔ

ՌՈՊԵՐԹԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Սոյն վարժարանիս յառաջիկայ տարին պիտի սկսի սեպ. 3/15 ին։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ի վարժարան, Րումէլի Հիսար։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ
ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՑ
ՕՐԹԱՔԷՕՅ

Հայկական Կրթարանի ժմ. շրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ օգոստոս 25 երկուշաբթի օրին. աշակերտք օգոստոս 25—27 պարտին մտնել ի վարժարան։

Նոր աշակերտ տալու փափաքող ծնողք կը հրաւիրուին տեսակցիլ Տնօրէնութեան հետ, ամէն Գշ. Եշ. Շբ. և Կիր. օրերն, մինչեւ կէս օր, յՕրթաքէօյ, ի Հայկական Կրթարան։ Կեդրոնական վարժարանի աշակերտեալ պատանիք եւս պիտի ընդունուին իբրեւ գիշերօթիկ ըստ կանոնագրին յայտարարութեան։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Յ. ԳՈՒՐԳԷՆ

7 օգոստոս 1886

ՏԷՐ-ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՑ
ՕՐԹԱՔԷՕՅ

Վարժարանիս Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել թէ այս տարի աղջկանց դաստիարակութիւնն յանձնուած է կարող և ձեռնհաս Գաղիացի Օրիորդի մը, և նորա օժանդակ այցելու դասատու կարգուած է Գաղիացի փորձառու Մատամ մը, իսկ արական սեռի ներքին դաստիարակութիւնը յանձնուած է ուսեալ դաստիարակի մը որ իւր ուսումն առած է յԵւրոպա, Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարան։

Այս կարգադրութեամբ և Մեծ. Ա. Պօյաճեան էֆէնտիի տեսչութեամբ, վարժարանիս չորրորդ դպրոցական շրջանը յառաջիկայ երեքշաբթի 19 օգոստոս վերաբացուելով, պիտի սկսուի դասախօսուիլ, Հայ., Տաճկ., Գաղ. լեզուք, (Անգղ. և դաշնակ փափաքողաց) կրօնք. պատմութիւն, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, բնական-պատմութիւն, գիտութիւնք, տնտեսագիտութիւն և մարմնամարզութիւն։

Ահա այսպէս մեր նպատակը եղած է իգական սեռի ուսուցանել լեզուագիտութիւն, տան կառավարութիւն, ազգային զգացում, իսկ արական սեռի՝ ուսմունք և գիտութիւնք, հանդերձ սրտի և մտքի կրթութեամբ օժտեալ կատարեալ քաղաքացի մը հանդամանք որոց պէտք ունի ազգն և երկիրն։

Ծնողք և խնամակալք և ամեն անոնք որ կը փափաքին մեր խնամոց յանձնել իրենց զաւակունքը, կը հրաւիրուին ի տեսակցութիւն վարժարանիս, Տնօրէնութեան հետ յՕրթաքէօյ Բաթօլլաք-քիլիսէ փողոց թիւ 3, ուրբաթ և կիրակի օրերը առաւօտէ մինչեւ երեկոյ, իսկ միւս օրերը առաւօտը ժամը 1—3, երեկոյ 10—12։

Պայմանք չափաւոր և գոհացուցիչ են։

Փոխ-Հիմնադիր-Տնօրէն
Ա. Դ. ԿԻՕՆՃԵԱՆ

ԱԶԴ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՈՄ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
ՑԻՒՍԿԻՒՏԱՐ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Այս Վարժարանին դպրոցական տարին կ'սկսի սեպտ. 3/15 ին, չորեքշաբթի օրը։ Դասատուութիւնք կ'ըլլան Անգղիերէն, Գաղղիերէն, Հայերէն, Յունարէն և Պուլկարերէն լեզուներով։ Ուրիշ մանրամասնութեանց համար պէտք է դիմել Նամակաւ առ ՄԻՍ ԲԱԹՐԻԿ։

ՊԱՑԻՐԼ ՀԱՈՒԶ, ԱՄԷՐԻԳԱՆ ԽԱՆ
[illegible], Կ. Պոլիս
6—10

ԱԶԴ

Ժ. Տ. Ծանէթթոյի դրամատունը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ, յառաջիկայ սեպտեմբեր 1ին տեղի պիտի ունենայ վիճակահանութիւնն Հելլենական փոխառութեան, երաշխաւորեալ Յունաստանի ազգային Պանքայէն։

9 Թիւեր պիտի շահին։

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 70,000 ֆրանք։

Ամբողջ տոմսին գինն է 20 ղրշ. եւ քառորդինը 5։

Այդ տոմսերէն ունենալ փափաքող անձինք պարտին ժամանակին դիմել առ դրամատունն

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՈՑ
Կալաթա, Գօմիսիօն խան, Թիւ 48
5—6

ՏՈՔԹ. ՅԱԿՈԲ ՉԱՐԲՀԱՆԷԼԵԱՆ

ՏՈՔԹ. Յ. ՉԱՐԲՀԱՆԷԼԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել թէ ամեն օր, բայց ի ուրբաթէ և կիրակէէ, ժամը 7 էն 10 երեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ Պոլիս, Եէնի-Ճամիի կեդրոնական Նամակատան դէմ, Թիւ 12 Նիւ-Եորքի Դեղարանը։ Երկուշաբթի օրերը ձրիապէս։

ՏՈՔԹԷՕՐ ՉԱՐԲՀԱՆԷԼԵԱՆ որ կը բնակի Գանտիլլի, ուրբաթ օրերն եւս կը գտնուի յիշեալ գիւղի դեղարանն ուր ժամը 6 էն 10 ձրիապար կը դարմանէ կարօտ հիւանդները։ 15—15

ԻԼԱՆ
ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Տէվայիրը պէլէտիյէ թանզիֆաթ հայվանաթը իչիւն պիր սէնէլիք լիւզումի օլան արփա վէ սաման պիլ միւնագասա իշտա աղօսթօսըն եիրմի պիրինճի բէնշէնպէ կիւնիւ գարարը գաթիյի վիրիլէճէքինտէն, թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէլէրի իլէ պէրապէր Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

14 աղօսթօս 302

ԻԼԱՆ
ՊԱԶԸ ՍԻԼԱՀՔԷՐԻ

Եաղլըքէլի ասկէրիյէ իչիւն միւպայաա լիւզում կէօրիւլէն [illegible] Թագըմլարը [illegible] միւնագասայա գօնուլարագ աղօսթօսըն [illegible] բազար կիւնիւ իհալէի գաթիյյէսի իճրա օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն [illegible] լիւզումի իլան օլունուր։

12 աղօսթօս 1886

3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։*

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

Ամէն լուն, ամէն [illegible], ամէն [illegible] է

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ

ՊԱՂՍԱՄԱԿԱՆ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Այս հեղուկը կը պարունակէ խայծղանի և Պօլ ալ Ճէծի ամեն ալինդ և լուծելի տարրերը։ 1873 էն ի վեր նշանաւոր բժիշկներէ կը յանձնարարուի՝ կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութեանց համար։ ՅԱՐԱՏԵՒ ՑԱԶՕՂՈՒԹԻՒՆ, նոյն իսկ ի պարագային յորում ամենաբուժական ուրիշ միջոցներ ի զերեւ ելած են։

Գործածութեան եղանակ

Կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութիւնք	Մէկ գաւաթ ջրի մէջ մէկ խաշուէի կամ ապուրի գդալ	Խմել անօթի եղած ժամանակ կամ ճաշած ատեն
Որբին, եռք	Ջուր կամ խառն	Դուրսէն գործածելի
Սպիտակ հոսումնք	Ջուր կամ խառն	Ներարկութեամբ
Շնչափողք	Շոգիով տաքցած	Ծխելով կամ փչխւցնելով

Ընդհ. կեդրոնատեղի՝ Կեդր. դեղարան Ն. Թէօտորիտէսի, Բերայի Մեծ Փողոց 244։ Կը գտնուի նաեւ Կալաթա, Գասթորիտէսի դեղարանը. Պոլիս; Գասապեան դեղարանը։

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԻԼՐՈԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի Թարմ գոյնին կը դարձնէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց թափիլը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։ Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). *Նոյնպէս Փարիզ ու Նիւ Եօրք։*

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Գանղիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Էտմոնտ Գարուանա, Անգլիական մթերանոց, Նիւքուէք Դալաբըրըմ. և Իգնատ Լագանտելլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

---

46 տարուան յաջողութիւն—39 վարձատրութիւն, որոց 17ն ոսկի մետալ

RICQLÈS

ԱՆԱՆՈՒԽԻ ԱԼՔՈԼ

Ամենազդու դարմանն է մարսողութեան, ստամոքսի և գլխու ցաւերու համար են։ Անանուխի [illegible] ալքոլն է այս, որ հեշտահամ, առողջարար և դիւրադիւր ըմպելիք մ'է, անհրաժեշտ տաք երկրաց մէջ։ Նմանապէս զգուշութեան զօրեղ միջոց մ'է համաճարակ հիւանդութեանց համար։

Կը ծախուի ամեն լաւ դեղարանաց մէջ։ ՊԱՀԱՆՋԵԼ Ռիքլէսի անունն ի Լիոն, Ֆրանսա։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Գ. Ժ. Վ. Ուիթըլ, Ուիթըլ խան Պաղչէ-գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6։ 507

Վաճառատուն Հ. ԼԱՆԺ

24, Բերքէմէզ [illegible], Ղալաթիա

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(Պղինձ, ձուլածոյ և թափծու երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՋՄԻՆԷՆԵՐ

ԲԵԴՐՈԼԻ, ՏՕՔԵՅՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

[illegible] գործեր

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԱՐՏԷ ՊՂԻ ԿԱՀԵՐ

Ջրհանք Հրշէջ դիւրատար մեքենաներ	Ռազմութեան Գործիներ Ալւազանի չատրուաններ

ԵՐԿԱԹԵԱՑ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾՈՒՔ

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

Տատանոցք-կշռորդք-ցորենի կշռորդ.

Սառուցի գործիներ Սառուցումներ Սառուցեալ ըմպելեաց գործիներ Գինեաց մամուլներ	Տուլ Լոգարան Լամպայ Տորակներ Խցագիր մեքենայ

32, Մահմուտիէ փողոց, Ղալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

DEUTSCHER Handels-Verein

ԳԵՐՄԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՑԱՐԴԱՐՈՒՄՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ,

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ *հանրօգուտ շինութեանց, նախարարութեանց, քաղաքային վարչութեանց համար եւն։*

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ *երկաթուղեաց։*

ՇՈԳԵՇԱՐԺ, *ջրաշարժ և հողմաշարժ մեքենայք, ջրհանք եւն։*

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ *և ճարտարական մեքենայք։*

ԳՈՐԾԻՔ *ամեն տեսակ։*

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ *լուսաւորութիւն։*

Գերմանական Առեւտրական Ընկերութեան ներկայացուցած հաստատութեանց ապրանաց մանրամասն ցանկերն և ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ իւր գործակատարներն ի Կ. Պոլիս.

ՀԻՒԿՕ և Ֆրիէտր ԼԱՈՒԴԸՐՃՈՒՆԿ
Ֆեստըքլեան խան, 15 և 16, Կ. Պոլիս

ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԺ ՄԻՆԱՍ ԷՄԻՐԵԱՆ

Ձիերու, կովերու և շանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և առ ու ծախի ատեն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդոտ լինելն հաստատելու պաշտօնները կը գործադրէ։ Պէտք է դիմել Պոլիս Պահճէ-Գաբու Մէրհամէթճեան Էֆէնտիի դեղարանը, կամ իւր բնակարանը Իւսկիւտար Պաղլարպաշի [illegible] փողոց թիւ 24։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ծովային, քաղաքային և ցամաքային ապահովագրութեան

12 և 13, Զինճլի խան, Պոլիս

Ստորագրեալք, Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ և ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ, *պատիւ ունին ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած են Մանհայմի* ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԹԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը Փր. 15 000 000

Դրամագլխ. չվճարուածն հանուած	7.500.000
Պահեստի դրամագլուխ	775.000
Պահեստ սահմանեալ վնասուց և չվճարուած վնասուց համար	1.750.000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռէասիւրանս Մարիթիմ Ընկերութիւնն ամեն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ ցուցնելով, ապահովութեամբ, երկաթուղով եւ ներածել կամ արտածել ապրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնը նաեւ մասնակից է «ԱՐԺԷՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»

Union pour l'Assurance de Valeurs

և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ,

որք 30,500,000 *Ֆրանքի*

դրամագլուխ ունին, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, արժեթուղթ, կտրոն, պանքանոտ, գոհարեղէն եւն, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և սուրհանդակաց միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն ապագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Ընկերութեան վարչական խորհրդոյ անդամք են.

- Թ. Էրբէհարտ, նախագահ Վարկի [illegible] Պանքային
- Ֆ. Էնկէլհարն, նախագահ
- Շ. Ֆուքէ, տնօրէն Վարկի հեռ. Պանք.
- Ս. Հարդոժէնսոն, հիւպատոս Հօլանտայի
- Տր. Ֆ. Հէֆետ, տնօրէն հեռ Պրուի Պանք.
- Շարլ Րայս, հիւպատոս
- Ֆ. Սիրիօ, երեսփ. Գերմ. գեր-նախագ.
- Տր. Բ. Շվայերր, նախագահ Վիւրթէմպէրկի Ֆէրայնս Պանքային

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը. Պայմանները և գներն յայտ չափաւոր են։

Գործակալ-Ներկայացուցիչ, Հ. Օպէր, փորձագէտ Վէրիդաս ծովային գործոց գրասենեակին, Սարնըճը խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր Գործակատար
Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ և Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ

ԿԱԼՃԻԻ ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻՆ

ԱՄԵՆԱԶԴՈՒ ԴԵՂ ՄԸ *Մլուկներու, Լուերու, Ոջիլներու, Ճանճերու, Մժեղներու, Մրջիններու, Թրթուրներու, Ցորենի որդերու եւն դէմ։*

Քիլօն կը ծախուի 12 Փրանք. [illegible] միջոցաւ, 100 կրամն 1.95 Փր. է։—Դիմելու է առ Է. ԿԱԼՃԻ, 71, Գուռ տ'Էրպուվիլ, Լիոն։

Արեւելից համար ներկայացուցիչն է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ Մեծ Փողոց, 35, Կ. Պոլիս։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անվէրսի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէվանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արգօ	1,300	Մարասոն	2,500
Պասաանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրաւօ	2,000	Ոթէլլօ	5,000
Գէլլօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օգլանդօ	4,500
Գամպօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գազօ	2,000	Բասիֆիգ	1,200
Գոմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բուսդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիգօ	2,800
Էրազօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Ֆրագօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիասօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիգոնօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Համքօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քամիլօ	3,600
Քէլրօ	2,000	Եէսոնօ	1600
Քօֆօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Սուլէնօ շոգենաւը, նաւապետ Ռոճըրս, ընդհանուր վաճառքով ամսոյս 17 ին Հըլէն մեկնած է, և սեպտեմբերի սկիզբը աստ կ'սպասուի։

Քէյրօ շոգենաւը, նաւապետ Հէյգ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան Ղալաթիա
514

ԽԵՆԱԻՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆՕՆԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բօրտոյի միջեւ կանոնաւորական բանող

Ցամոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէօզ որ օգոստոս 25 ին Մարսիլիայէն և սեպտեմբեր 1 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտուան որ պիտի մեկնի սեպտեմբեր 6 ին։

[illegible]

Նաւաբեռի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ
514 *Մոսհանէ փողոց, Թիւ 141*

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Անատոլի	4200	Ափրիկէ	3000
Փանորմօս	4000	Օսպրէա	3000
Ֆէրսօ	4000	Նէրէիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Մեսոգրիա	3250	Լոզիա	800
Թիգրիս	3250	Օլիմպոս	800
Մոսկուա	3250	Սեւիլ	700
Մարբուլ	3250		

Օսուքէ շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, Օտեսայէն աստ հասաւ և ի մօտոյ Լիվըրփուլ պիտի երթայ ուղղակի։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթըլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ
515 31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրփուլ

ԳԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ամէն [illegible] կը բանին Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջեւ.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եօրքի, Պօսդընի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Պուլնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէստրի, Պրատֆորտի եւն եւն համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայող մը։

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Տէվէրիա շոգենաւը սեպտեմբեր 15ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՒԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալի
511 *փաշա խան Ղալաթիա*

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորական բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէլ
Աքարնան	2,500	Ուոքըր
Արկատիա	2,500	Փրաւէչընիկ
Լակոնիա	2,500	Ուէլչ
Մասետոնիա	2,500	Մորը
Բութնիա	2,800	Գոթբըթիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Ներքնական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլի և Արեւելից միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալգարեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իտալեան	5500
Արաբեան	3700	Իպերեան	5500
Բավարեան	6000	Իսաւրեան	5500
Բուլկարեան	6000	Լեսպեան	2200
Քարթէճեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիպեան	800
Տուրքի	700	Օբորթօ	700
Էճիբթեան	3700	Բէրուեան	3800
Ֆապեան	3700	Վալէնսեան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէփանդեան շոգենաւը, նաւապետ Տէյվիս, սեպտ. 2 ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ։

Գործակալութիւնք

- Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
- Ձիպրալթար, Պ. Գ. Քարվէր եղբարք
- Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
- Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
- Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկորտադօ.
- Զմիւռնիա, Պ. Ուիթըլ և ընկ.

512

ՏԱՍՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻՂԱԳՈՂԻՉ
Ի Սուլէյէ ([illegible])

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Սիւմ-Հանէ Լոյտ խան, 2։

Արտօնատէր Ս. ՑԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԵՐԿԱՆԱՔԱՐ *առաջին կարգի և զուտ պողպատէ, կրելով* ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ *նշանը։*

Կաշիէ ՓՈԿԵՐ *ամեն մեծութեամբ, մեքենայներու համար։*

ՌԵՏԻՆԻ *խող մեքենայից համար։*

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ *երկաթէ և արոյրէ։*

ՄԱՄՈՒԼՔ *ընդօրինակութեան։*

Զանազան տեսակ ԴԱՐԲՆԵԱԼ *առարկայք։*

Անգլիական ԹԱՆԱՔ *տպագրատանց համար։*

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալ
ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ
Գէորգ պէյ խան, Նիւքուէք Դալապըրըմ
Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄԻԼՆԸՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԵՑ

Որոնք մինչեւ կը դիմադրեն հրոյ և խորտակման

Գնողաց համոզման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր աշխարհի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանին

ՃՕՆ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱԾԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ
Նոյն վաճառատան

ԲԵԴՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարողներով կ'ընդունի ամեն տեսակ ապրանքներ ապսպրել։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 *Ապրիլի* (Ն. Տ.) 1886, *մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն*

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48		
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	6 58	7 22	7 45	8 12	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	1 32	2 21	2 49	3 23	3 51	4 25	4 49	5 22	5 52	6 20	6 39	7 20	...	...
Գում–գաբու	6 39	7 07	7 31	7 55	8 21	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 41	2 30	2 58	3 32	4 ...	4 34	4 58	5 31	6 01	6 29	6 49	7 29	...	...
Ենի–գաբու	6 43	...	...	...	...	8 53	9 23	... ...	10 33	11 01	11 35	12 03	1 45	2 34	3 02	3 36	4 04	4 38	5 02	5 35	6 05	...	6 53	7 33	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	...	...	...	...	8 59	9 29	... ...	10 39	11 07	11 41	12 09	1 51	2 40	3 08	3 42	4 10	4 44	5 08	5 41	6 11	...	6 59	7 39	...	...
Եետի–գուլէ	6 53	7 16	7 41	8 05	8 29	9 04	9 32	10 01	10 43	11 10	11 45	12 12	1 54	2 44	3 11	3 46	4 13	4 49	5 11	5 46	6 14	6 38	7 02	7 43	...	...
Մագրիգիւղ	7 04	7 28	7 53	8 19	...	9 16	...	... ...	10 55	... ...	11 58	... ...	... ...	2 56	...	3 58	...	5 01	...	5 58	...	6 50	...	7 54	...	...
Այ Ստեփանօ	...	7 37	8 02	8 31	...	9 25	...	... ...	11 04	... ...	12 08	... ..	... ...	3 05	...	4 07	...	5 10	...	6 07	...	7 ...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	8 40	...	...	...	...	...	...	12 16	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 08	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	1	47		
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 21	...	...	...	...	... ...	...	...	...	...	...	...	2 12	...	...	...	...	...	...	...	...	6 25	...	...	...
Այ Ստեփանօ	...	6 30	...	7 44	...	8 40	... ...	9 39	...	...	11 21	...	...	2 21	...	3 23	...	4 25	...	5 22	...	6 15	6 36	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 12	6 40	7 27	7 54	...	8 50	... ...	9 49	...	...	11 31	...	...	2 31	...	3 33	...	4 35	...	5 32	...	6 25	6 49	...	...	...
Եետի–գուլէ	6 24	6 52	7 39	8 06	8 34	9 04	9 38	10 01	10 14	11 16	11 44	1 26	2 15	2 43	3 17	3 45	4 19	4 48	5 16	5 46	6 19	6 38	7 03	7 14	...	...
Սամաթիա	6 28	6 56	7 43	8 10	8 38	9 08	9 42	... ...	10 18	11 20	11 48	1 30	2 19	2 47	3 21	3 49	4 23	...	5 20	5 50	...	...	...	7 18	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ենի–գաբու	6 34	7 02	7 49	8 16	8 44	9 14	9 48	... ...	10 24	11 26	11 54	1 36	2 25	2 53	3 27	3 55	4 29	...	5 26	5 56	...	...	...	7 24	...	...
Գում–գաբու	6 38	7 06	7 53	8 20	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	1 40	2 29	2 57	3 31	3 59	4 33	4 57	5 30	6 ...	6 28	6 47	7 12	7 28	...	...
Կ. Պոլիս	6 46	7 14	8 01	8 28	8 56	9 26	10 ...	10 18	10 36	11 38	12 06	1 48	2 37	3 05	3 39	4 07	4 41	5 05	5 38	6 08	6 36	6 55	7 20	7 36	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց միջեւ. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։